

Liisa Kärkinen

**VANHEMPIEN KOKEMUKSIA AAMU- JA ILTAPÄIVÄHOITO
EPELISTÄ**

**Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalialan koulutusohjelma
LOKAKUU 2017**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika Lokakuu 2017	Tekijä/tekijät Liisa Kärkinen
Koulutusohjelma Sosiaalialan koulutusohjelma		
Työn nimi Vanhempien kokemuksia aamu- ja iltapäivähoito Epelistä		
Työn ohjaaja Leena Raudaskoski		Sivumäärä 33 + 3
Työelämäohjaaja Leena Heloviita		
<p>Tämän työn tarkoituksena oli tuoda esille vanhempien kokemuksia esiopetusikäisten hoidosta Sievissä. Millaiseksi huoltajat kokevat esiopetusikäisen lapsensa hoidon, ja ovatko he tyytyväisiä palveluun? Tämä tutkimus on työelämälähtöinen, ja se on tarkoitettu hoidon kehittämistyöhön. Tutkimuksessa selviää Epelin vahvuuksia sekä kehittämiskohteita.</p> <p>Epeli on esiopetusikäisten aamu- ja iltapäivähoitopaikka Sievissä. Hoito järjestetään samoissa tiloissa kuin esiopetuskin. Varhaiskasvatus on siirtynyt kunnan sivistystoimen alaisuuteen. Toimintaa ohjaa varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2016) pohjalta laadittu paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma, jota työstettiin samanaikaisesti tämän tutkimuksen kanssa.</p> <p>Opinnäytetyön teoriaosuuteen on koottu tietoa osallisuudesta, esiopetuksesta, varhaiskasvatuksesta, esiopetusikäisen lapsen kehitystasosta sekä varhaiskasvattajien ja huoltajien välisestä yhteistyöstä. Teksti on tuotettu pääasiassa alan kirjallisuutta lähteinä hyödyntäen, mutta mukana on myös nettilähteitä.</p> <p>Tutkimusmenetelmänä on käytetty kvalitatiivista eli laadullista tutkimusmenetelmää. Lomakehaastattelussa on myös puolistrukturoituja kysymyksiä. Alhaisen vastausprosentin vuoksi tutkimusta jatkettiin täydentämällä sitä teemahaastatteluilla, jotka täsmensivät lomakehaastatteluista saatua tietoa.</p> <p>Tutkimuksen mukaan vanhemmat ovat pääsääntöisesti tyytyväisiä Epelin toimintaan. Yhteistyö huoltajien ja henkilökunnan välillä sujuu. Epelissä on luotettava ammattitaitoinen henkilökunta. Kehitettäviiin asioihin nousi yhteydenpito kotiin muuttuvissa tilanteissa. Hoitopaikka on viihtyisä ja kodinomainen.</p>		

Asiasanat Aamu- ja iltapäivähoito, esiopetus, osallisuus, varhaiskasvatus, yhteistyö.

ABSTRACT

Centria University of Applied Sciences	Date October 2017	Author Liisa Kärkinen
Degree programme Bachelor of Social Services		
Name of thesis Experiences of morning- and afternoon care Epeli		
Instructor Leena Raudaskoski	Pages 33 + 3	
Supervisor Leena Heloviita		
<p>The purpose of this thesis was to bring up the parents' experiences from the care of pre-school aged children in Sievi. The aim was to find out how parents experience the care of a pre-school child and whether they are pleased with the service. This thesis was workplace oriented, and it is meant for developing care work. The thesis studied the strengths and development needs in Epeli.</p> <p>Epeli is a morning- and afternoon care in Sievi. Care services are arranged in same premises as pre-school. Early childhood education has moved to local education and culture department. The activities are guided by the curriculum for early childhood educations basic (2016).</p> <p>The theoretical part of this thesis contains information of participation, pre-school education, early childhood education, the development level of pre-school aged children and co-operation between parents and early childhood educators. The thesis is mainly based on the literature in the field, but some web sources were also used.</p> <p>The thesis was carried out using the qualitative research method. The data was collected using a form interview that contained also semi-structured questions. Because of the low response rate, also theme interviews were conducted. It supplemented and clarified the information received from the form interview.</p> <p>According to the study, parents are mostly satisfied with the activities of Epeli. The co-operation between parents and staff works well. Epeli has reliable and professional staff. Communicating with parents in changing situations needs to be developed. The care facilities are cozy.</p>		

<p>Key words Morning- and afternoon care, pre-school education, participation, early childhood education, co-operation.</p>
--

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY
SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	3
3 VARHAISKASVATUS	6
3.1 Epeli	6
3.2 Esiopetus	7
3.3 Pedagogiikka varhaiskasvatuksessa	8
3.4 Turvallisuus varhaiskasvatuksessa	11
3.5 Esiopetusikäinen lapsi	12
3.6 Varhaiskasvatuksen ja kodin yhteistyö	13
3.7 Osallisuus	14
4 TUTKIMUSTULOKSET	18
4.1 Osallisuus	19
4.2 Pedagogiikka	20
4.3 Kasvatuskäytänteet ja miettimispenkki	20
4.4 Turvallisuus ja kodinomaisuus	21
4.5 Tieto lapsen päivästä ja informaation kulku	23
4.6 Aikuisen ja lapsen välinen vuorovaikutus hoidossa	23
5 JOHTOPÄÄTÖKSET	25
5.1 Vanhempien tyytyväisyys Epeliä kohtaan	25
5.2 Yhteistyö kodin ja hoidon välillä	26
5.3 Lasten ja vanhempien kuuleminen	26
6. POHDINTA	28
6.1 Tutkimusprosessin pohdintaa	28
6.2 Tulosten pohdintaa	29
6.3 Ammatillinen kasvu ja oppiminen	30
LÄHTEET	31
LIITTEET	
KUVIOT	
KUVIO 1. Tutkimusprosessin pääkohdat	5
KUVIO 2. Varhaiskasvatussuunnitelman (2016) mukaiset oppimisen alueet	10
KUVIO 3. Epelin vahvuudet ja kehittämistarpeet	22
TAULUKOT	
TAULUKKO 1. Osallisuuden kahdeksan tasoa	16
TAULUKKO 2. Väittämiä hoitoon liittyen	18

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö käsittelee aamu- ja iltapäivähoito Epelin hoitoon osallistuneiden lasten vanhempien kokemuksia. Kohdejoukon lapset osallistuivat hoitoon syksystä 2016 vuoden 2017 kevätlukukauden loppuun. Varhaiskasvatus on siirtynyt Peruspalvelukuntayhtymä Kallion vastuulta sivistystoimelle, kuten muissakin kunnissa. Uutta paikallista varhaiskasvatussuunnitelmaa on työstetty tämän opinnäytetyön kanssa samanaikaisesti, sen pohjana on Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016.

Rajasin tutkimuksen vanhempien kokemuksiin hoidosta, koska käsittääkseni heiltä on kerätty melko vähän palautetta hoidosta. Kehittämistyön kannalta vanhempien ääni on hyvä saada kuuluviin. Työn tarkoituksena on antaa työelämälle tietoa vanhempien näkökulmasta, jonka avulla toimintaa voidaan kehittää vastaamaan paremmin lasten ja koko perheiden tarpeita. Tutkimuksen avulla saadaan vanhempien kokemuksia ja näkökulmaa esiin, ja tällä tavoin lisätään vanhempien osallisuutta lastensa hoidossa.

Tutkimuskysymyksiä ovat:

- 1) Kuinka tyytyväisiä vanhemmat ovat Epeliin?
- 2) Miten yhteistyö toimii kodin ja hoidon välillä?
- 3) Miten lapset ja vanhemmat tulevat kuulluksi hoitoon liittyvissä asioissa?

Tutkimusmenetelmäksi määräytyi kvalitatiivinen eli laadullinen lomakehaastattelu, joka sisältää puolistrukturoituja kysymyksiä. Siinä yleisenä haittana on pidetty riskiä alhaiseen vastausprosenttiin (Vilkkä 2014, 63). Avoimiin vastauskohtiin toivoin saavani yksityiskohtaisempaa tietoa kartoittamaan kokemuksia tietyistä teemoista. Lomakehaastattelua tehdessä yritin parhaani mukaan panostaa selkeyteen ja tärkeistä eri osa-alueista kysymiseen.

Alhaisen vastausprosentin vuoksi jatkoin tutkimukseni tekemistä seuraavalla vaiheella. Sain ehdotuksen, että tekisin muutaman teemahaastattelun täydentämään tutkimustani. Teemahaastattelu kuulosti hyvältä vaihtoehdolta, enkä sitten muita vaihtoehtoja miettinytkään. Kesäaikana tein kolme teemahaastattelua, jonka rungon olin miettinyt lomakehaastattelusta esille nousevista teemoista ja yksityiskohdista. Haastatteluissa nousi esiin pääpiirteittäin samoja asioita jokaisessa haastattelussa, ja ne täydensivät lomakehaastatteluista saatua tietoa.

Lähteinä olen hyödyntänyt alan kirjallisuutta, jota löytyy mielestäni hyvin kattavasti eri aiheista. Olen myös käyttänyt joitain internetlähteitä työssäni, osa niistä on aiempia tutkimuksia, kuten pro gradu- tai opinnäytetöitä. Tutkimuksen myötä olen perehtynyt erityisesti varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin, mutta myös esiopetussuunnitelman perusteisiin. Tässä työssä nousee hyvin esille osallisuus, josta löysin teoriaa kattavasti niin kirjallisuuden teoksista kuin internetistäkin. Varhaiskasvatukseen, sen pedagogiikkaan ja lakeihin, yhteistyöhön kodin ja hoidon välillä sekä esiopetusikäisen kehitysvaiheeseen olen myös tutkimuksen myötä perehtynyt.

Halonen ja Meriläinen perehtyivät opinnäytetyössään rajattuun varhaiskasvatusoikeuteen, sekä tutkivat sen vaikutusta varhaiskasvatuksen laatuun. Tutkimuksensa pohjalla on vahvasti varhaiskasvatuslaki sekä varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Tutkimuksella selviää, että rajattu varhaiskasvatus 20 tuntiin viikossa koetaan epätasa-arvoiseksi. Tämä tuntimäärä kuitenkin koetaan riittäväksi määräksi varhaiskasvatusta viikossa. (Halonen & Meriläinen 2016.)

Marika Ylitolva on tutkinut lasten viihtyvyyttä päivähoidossa. Tutkimuksella selviää, mistä lapset pitävät ja eivät pidä hoidossa. Tutkimus on julkaistu vuonna 2014. Tutkimuksen teoriaosuudessa kerrotaan laajasti päivähoidosta; sen tavoitteista, tehtävistä, laadusta, osallisuudesta ja eri ympäristöistä päivähoidossa. Tutkimuksella on selvitetty lapsille mieluisia asioita päiväkodissa. Tällaisia on kaverit, piirtäminen, pelaaminen ja leikkiminen. Epämieluisia asioita hoidossa on kiusaaminen ja lepohetki. (Ylitolva 2014.)

2 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Tutkimusprosessi lähti käyntiin helmikuussa 2017, kun otin yhteyttä minulle ennestään tuttuun paikkaan aamu- ja iltapäivähoito Epeliin Sievissä. Puhelun aikana selvisi, että tutkimus olisi tarpeellinen kyseiselle työelämäyhteisölle. Opinnoissani olimme jo aloittaneet laajan opintojakson, jolla käsitellään tutkimuksen tekemistä. Tehtävänä oli myös tehdä pieni tutkimus, jonka tein tämän tutkimuksen ohella samasta aiheesta. Aloitin tekemään tutkimussuunnitelmaa, joka kävi opettajan ja kahden työelämän edustajan luettavana. Sain jo tässä vaiheessa tutkimuksen kannalta tärkeää tietoa työelämän edustajilta. Tutkimussuunnitelmani hyväksyttiin helmikuussa 2017.

Tutkimusluvut hankittuani sekä koulun että työelämän puolelta, aloitin tutkimuksen työstämisen. Seuraavana vaiheena oli lomakehaastattelun laatiminen (KUVA 1.) Teoriaa aloin etsiä jo tässä vaiheessa samanaikaisesti suunnitellessani lomakehaastattelua, jonka sain paperiversioidena menemään kohdejoukolle maaliskuun aikana. Lomakehaastattelusta mietin aluksi olisiko se kokonaan laadullinen vai määrällinen. Jos olisin valinnut määrällisen kyselylomakkeen vaihtoehdoksi, en olisi pystynyt tutkimaan kokemuksia. Lisäksi kohdejoukko oli aivan liian pieni määrälliseen tutkimukseen. Halusin kuitenkin lomakehaastatteluun määrällisesti mitattavia kysymyksiä kuten likert-asteikon, joten lomakehaastattelu muovautui puolistrukturoiduksi. Lomakehaastatteluun asettelin kysymykset järjestelmällisesti, esimerkiksi osallisuuden liittyvät peräkkäin.

Vastausaikaa lomakehaastattelussa oli yhdeksän päivää, mikä pitäisi mielestäni olla riittävä. Aluksi tarkoituksena oli asettaa aikarajaksi viikko, mutta vastausajan pidentämistä parilla päivällä oli tarkoitus mahdollistaa harvemmin hoidossa olevien vanhempien vastaaminen lomakkeeseen. Haasteena tässä paperiversiona toimitettavassa lomakehaastattelussa oli se, että siitä koitui ehkä enemmän vaivaa vastaajille kuin esimerkiksi webropol-kyselystä. Tällä tavoin on myös työläämpää laittaa mitään muistutusta vastaamisesta. Ajattelin itse vastaamisen olevan vapaaehtoista, ja vaikka toivoinkin paljon vastauksia, en ajatellut muistutteluja lainkaan.

Sain vastauksia niukasti, vaikka ajankohta oli mielestäni hyvä. Jaetusta 23:sta kuoresta palautettiin vastauslaatikkoon vain kuusi. Olin yllätynyt, koska odotin ja luulin, että kuorista reilu puolet palautettaisiin. Myöhemmin sain kuulla eräältä vanhemmalta, ettei ehtinyt palauttaa kuorta. Tämä vastausmäärä riitti opintojaksolle tekemääni tutkimukseen, mutta opinnäytetyöhön se ei tulisi riittämään. Pohdin syytä vähäiseen vastausmäärään, olikohan kuoren palauttaminen vastauslaatikkoon liian korkea kynnyks. Tai

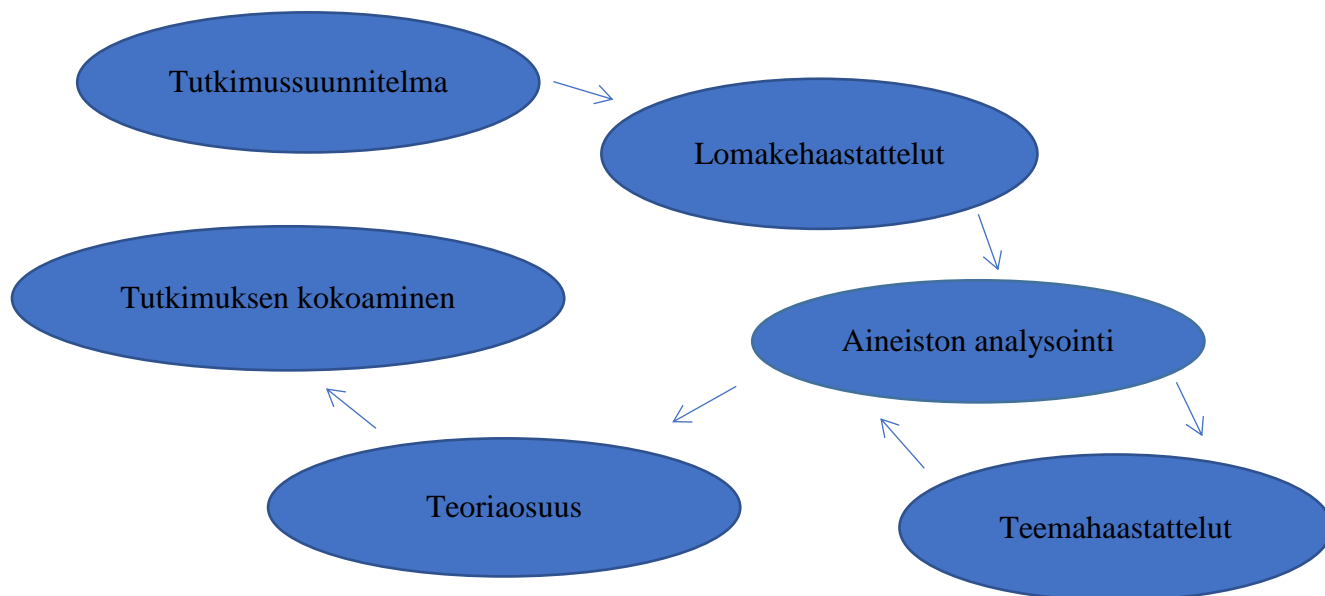
voi myös olla, että vanhemmat ovat niin kiireisiä aamulla lähtiessä töihin, ettei kuorta vain ole muistanut ottaa mukaan. Vastausaikaa olisi kenties voinut pidentää kahteen viikkoon.

Lomakehaastattelun vastausten analysoinnin jälkeen jatkoin seuraavaan vaiheeseen (KUVIO 1). Jatkoisin tutkimukseni tekemistä kolmella teemahaastattelulla kesälomani alussa. Kun analysoin lomakehaastatteluja, poimin tärkeitä esille nousevia asioita, joita kysyin teemahaastattelussa. Teemoiksi valitsin oleellisia hoitoon liittyviä asioita. Kaksi haastatteluista tehtiin haastateltavien kodissa, yhden tein kotonani. Tämä oli oikeastaan toinen vaihe aineistonkeruuta tehdessä. Nauhoitin haastattelut, jotta saisin vastaukset huolellisesti muistiin. Kirjoittaminen olisi ollut liian hidasta, enkä olisi voinut keskittyä haastatteluun samalla tavalla. Haastattelun toteutin teemahaastattelurungon (LIITE 2) mukaisesti. Tarvittaessa kysyin lisäkysymyksiä tai täsmensin kysymystä. Kysymyksiin oli ilmeisesti helppo vastata. Sain tarpeeksi kattavia ja yhteneviä vastauksia.

Teemahaastattelut oli helppo kirjoittaa puhtaiksi, koska äänitteistä sai hyvin selvää. Teemahaastattelun purkamisen ja analysoinnin jälkeen aloin varsinaisesti työstämään tutkimuksen teoriaosuutta (KUVIO 1). Kirjastoista löysin kattavasti kirjallisuutta tutkimukseeni liittyen. Teoria-osion laatiminen oli mielestäni vaikein vaihe tutkimusta tehdessä. Koska tutkimukseeni sisältyy melko laajasti erilaisia asioita varhaiskasvatukseen liittyen, oli teorian kirjoittaminen aiheista melko ”pintaraapaisua”. Halusin teoriaan niitä asioita, mitä tutkimuksessa nousee esiin. Teoriassa on siis tietoa monesta eri osa-alueesta, mutta kuitenkin niistä asioista, jotka koin tutkimuksen kannalta oleellisiksi.

Viimeiseksi pääkohdaksi merkitsin tutkimuksen kokoamisen (KUVIO 1). Tässä vaiheessa aloin jo haaveilla valmiista työstä. Kuitenkin tässä vaiheessa aikaa kului kirjoittamiseen paljon, ja eteneminen vaati uppoutumista työhön ja perehtymistä ohjeisiin. Näin ensimmäistä tutkimustani tehdessä huomasin toisinaan epäröiväni miten jatkaa. Välillä stressasin jälkeinpäin ajateltuna ihan turhaankin. Kuitenkin sain neuvoja ja ohjeita niin ohjaajalta kuin ulkopuolisiltakin. Etenin kirjoittamaan kaikki valmiiksi kohta kohdalta. Valmiin opinnäytetyön ajatus motivoi jaksamaan loppuun saakka.

KUVIO 1. Tutkimusprosessin pääkohdat

3 VARHAISKASVATUS

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan tavoitteellista ja suunnitelmallista toimintaa kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painotetaan pedagogiikkaa. Varhaiskasvatus on tärkeä vaihe lapsen kasvun ja oppimisen polulla. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tulisi luoda lapselle mielekkään ja katkeamattoman kokonaisuuden. (Opetushallitus 2016, 37.) Lapsen kasvatuksesta vastuu on ensisijaisesti huoltajilla, mutta varhaiskasvatus tukee osaltaan kodin kasvatustehtävää sekä vastaa osakseen lasten hyvinvoinnista (Opetushallitus 2016, 8).

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista vanhempien kanssa yhteistyötä tehden. Se ehkäisee syrjäytymistä sekä edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Varhaiskasvatus tukee lasten osallisuutta sekä mahdollistaa vanhempien osallistumisen työhön tai opiskeluun. Sen tavoitteena on kehittää lapsen vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja, tunnistaa yksilöllisen tuen tarve, turvata lasta kunnioittava toimintatapa ja mahdollisimman pysyvät vuorovaikutussuhteet lapsen ja varhaiskasvatushenkilöstön välillä. Tavoitteena on toteuttaa leikkiin, liikkumiseen, taiteisiin ja kulttuuriperintöön perustuvaa monipuolista pedagogista toimintaa sekä mahdollistaa myönteiset oppimiskokemukset. Lapsella on oikeus vaikuttaa itseään koskevissa asioissa. (Opetushallitus 2016, 8-9.)

Kasvatuksessa lapsilähtöisyys ja -keskeisyys voidaan tulkita monin tavoin. Steinerkasvatuksen mukaan lapsilähtöisyys ei ole lapsijohtoisuutta eikä lapsen omaan varaan jättämistä. Pyrkimyksenä on luoda lasta aktivoiva kasvutapahtuma ottaen huomioon lapsen kehitysvaihe. Lapsuus on suojeltava ja ainutlaatuinen ikävaihe. Martti Hellströmin mukaan lapsikeskeisyys ymmärretään myönteisenä kasvatuksena, jossa lapsen ja kasvattajan väliset suhteet ja vuorovaikutus ovat hyvät. Siinä lapselle asetetaan tarvittavat rajat, häntä valvotaan, hänestä välitetään ja hän saa vaikuttaa omiin asioihinsa ikätasonsa mukaisesti. (Paalasmaa 2016, 151-152 [Steiner 1983].)

3.1 Epeli

Aamu- ja iltapäivähoito Epeli on Sievin esiopetusikäisille järjestetty hoitopaikka ennen esiopetuspäivän alkamista, sekä esiopetuspäivän jälkeen. Kunnilla on varhaiskasvatuslain (25.3.1983/304, 2§) mukaan velvollisuus järjestää esiopetusikäisille aamu- ja iltapäivähoitoa tarpeen mukaan. Aamu- ja iltapäivätoiminta eroaa hoidosta siinä, että se on kunnille vapaaehtoista, toisin kuin esiopetusikäisille tarkoitettu

hoito. Aamu- ja iltapäivätoimina taas on alakouluikäisille usein kerhon muodossa järjestettyä toimintaa, ja sitä ohjaa perusopetuslaki.

Epeli toimii samoissa tiloissa kuin esiopetuskin; yksi luokkahuone leikkihuoneineen on käytössä, sekä aula ja ulkotilat. Ulkoilualue on virikkeellinen ja turvallinen ympäröivine aitoineen. Epelissä työskentelee lastentarhanopettajan lisäksi muita ammattihenkilöitä, kuten koulunkäynnin avustajia tai aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajia. Epelin toiminta on siirtynyt peruspalvelukuntayhtymä Kallion vastuulta sivistystoimen alaisuuteen, niin kuin varhaiskasvatus muissakin kunnissa. Tämän tutkimuksen työstämisen aikana on työstetty samanaikaisesti Sievin paikallista varhaiskasvatussuunnitelmaa.

3.2 Esiopetus

Oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuotena lapsen on osallistuttava vuoden kestävään esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan (Perusopetuslaki 12.12.2014/1040, 26a§). Ensimmäiset esikoulukokeilut kotimaassamme aloitettiin 1960-luvun lopulla Jyväskylässä ja Lahdessa, ja vähän myöhemmin kokeilut aloitettiin eri paikkakunnilla koulujen ja päiväkotien yhteydessä. Hiljattain alettiin kehittää materiaaleja, ohjelmia, menetelmiä ja toimintasuunnitelmia. Kehittyminen vaikutti myös päivähoidon sisällön kehittymiseen. Suomalaista kirjallisuutta alkoi ilmestyä niin esiopetukseen kuin päivähoidonkin puolelle, ja tutkimustyötä alettiin käynnistellä. (Lummelahti 2001, 10.)

Lapsi saa tasavertaiset mahdollisuudet oppimiseen ja kouluun siirtymiseen esiopetusvuonna, jolloin jokainen lapsi kohdataan yksilönä ja ainutkertaisena ihmisenä. Lapsi oppii ryhmässä yhteisöllisyyteen, mutta pienryhmätoiminnassa voidaan huomioida paremmin yksilölliset lähtökohdat. (Lummelahti 2001, 68-69.) Esiopetusvuonna lapsi oppii ryhmässä toimimista ja kehittää sosiaalisia taitojaan. Lapsi omaksuu hyviä käytöstapoja sekä huomioimaan toisia ryhmän jäseniä. Lapsi alkaa muodostaa itselleen moraalikäsitteitä oikeasta ja väärästä, sekä alkaa harjoitella niitä omassa arjessaan. (Lummelahti 2001, 18-19.)

Esiopetussuunnitelman perusteet ohjaavat paikallisen esiopetussuunnitelman laatimista. Sen taustalla on perusopetuslaki ja -asetus, sekä esiopetuksen tavoitteita määrittävä valtioneuvoston asetus. Perusteiden tehtävänä on edistää esiopetuksen tasavertaista toteutumista koko maassa. Se sisältää tiedon esiopetuksen keskeisistä sisällöistä ja tavoitteista, yhteistyöstä sekä oppilashuollon toiminnasta. Esiopetuksessa

yhdistyvät kasvatus ja opetus. Näiden osa-alueiden tavoitteet muodostavat toiminnan perustan. (Opetushallitus 2014, 8.)

3.3 Pedagogiikka varhaiskasvatuksessa

Pedagogiikka on varhaiskasvatuksessa kokonaisvaltaista, se edistää lapsen hyvinvointia ja oppimista. Se toteutuu vuorovaikutuksessa lasten ja henkilökunnan välillä. Pedagoginen toiminta on varhaiskasvatuksessa opetuksellista, kasvatuksellista ja myös hoidollista. Lapsi oppii leikkien, liikkuen, tutkien ja ilmaisten. Lasten aloitteet toimintaan, henkilökunnan ja lasten yhdessä ideoimat sekä henkilökunnan johdolla suunnitellut toiminnot vahvistavat toisiaan. (Opetushallitus 2016, 36-37.)

Oppimisen alueet on jaoteltu Esiopetussuunnitelman perusteiden (2014) mukaisesti viiteen kokonaisuuteen (KUVIO 2). Niitä ei ole tarkoitettu erikseen ja irrallisesti toteutettaviksi, vaan toisiaan yhdistellen ja soveltaen lasten mielenkiinnon ja osaamisen mukaan toteutettaviksi. Eheytetyn pedagogisen toiminnan lähtökohtana on lasten mielenkiinnon kohteet ja kysymykset. Aihepiirit voivat nousta vuorovaikutuksessa, leikkiessä, satuhetkillä tai retkistä. Pedagogisen toiminnan on tarkoitus edistää eri-ikäisten lasten kehitystä ja oppimista. (Opetushallitus 2016, 39-40.)

Kielen rikas maailma (KUVIO 2) tukee lapsen kielellisen identiteetin kehitystä sekä kielellisiä taitoja ja valmiuksia. Lasten kielellistä kehitystä tuetaan varhaiskasvatuksessa tekemällä yhteistyötä huoltajien kanssa sekä tarjoamalla monipuolinen kieliympäristö varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvattajien on tärkeä huomioida lasten kuulluksi tuleminen ja heidän aloitteisiin vastaaminen, koska ne ovat tärkeitä kokemuksia vuorovaikutustaitojen kehittymisen kannalta. Vuorovaikutustaidot kehittyvät toisten lasten sekä henkilöstön kanssa kommunikoitaessa. Kuvailevan ja tarkan kielen käyttäminen tukee kielen ymmärtämisen taitoja. Lasten kanssa harjoitellaan hyviä tapoja, sekä kertomista ja puheen vuorottelua, mikä tukee kielen käyttötaitoja. Kun kielellinen muisti ja sanavarasto laajenee, kielellinen ilmaisu monipuolistuu. Lähiympäristön kielten havainnointi tukee kielitietoisuuden kehittymistä. (Opetushallitus 2016, 40-41.)

Ilmaisun monet muodot (KUVIO 2) tukee lasten kuvallisen, sanallisen, musiikillisen ja kehollisen ilmaisun kehittymistä. Musiikillinen ilmaisu tuo lapsille musiikillisiä kokemuksia sekä vahvistaa lasten kiinnostusta musiikkiin. Leikinomaisen musiikillisen toiminnan kautta kehittyy lapsen valmiudet hahmottaa musiikkia ja sen eri ominaisuuksia. Kuvataiteeseen, visuaaliseen kulttuuriin ja kulttuuriperintöön

lapsi kehittää suhdettaan kuvallisen ilmaisun kautta. Lapset kokeilevat erilaisia kuvan tekemisen tapoja, sekä heitä ohjataan tulkitsemaan kuvallisia viestejä. Sanallinen ja kehollinen ilmaisu kehittyvät esimerkiksi draaman, tanssin ja leikin kautta. (Opetushallitus 2016, 41-43.)

Minä ja meidän yhteisömme (KUVIO 2) tukee lasten kulttuuriseen osaamiseen, vuorovaikutukseen ja ilmaisuun, sekä ajatteluun ja oppimiseen liittyvää laajaa kokonaisuutta. Varhaiskasvatus tukee lasten eettisen ajattelun kehittymistä. Lasten kanssa keskustellaan oikeasta ja väärästä, ystävydestä, erilaisista tunteista, oikeudenmukaisuudesta jne. Katsomuskasvatuksessa tutustutaan uskontoihin ja näiden perinteisiin, jotka ovat läsnä lapsiryhmää. Muita katsomuksia ja uskonnottomuutta tarkastellaan myös uskontojen rinnalla. Lasten katsomuksellista identiteettiä tuetaan, sekä edistetään keskinäistä ymmärrystä ja kunnioitusta. Varhaiskasvatuksessa pohditaan menneisyyttä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta. Lasten mielenkiintoa tuetaan ympäristön moninaisuuteen, historiaan sekä tulevaisuuden rakentamiseen. Mediakasvatuksessa pohditaan mediasisältöä sekä sen todenmukaisuutta, media- ja lähdekriittistä ajattelua herätellään. (Opetushallitus 2016, 43-44.)

Tutkin ja toimin ympäristössäni (KUVIO 2) edistää lasten valmiuksia havainnoida, nimetä sekä ymmärtää ympäristöään. Matemaattinen ajattelu kehittyy arjessa, lapsia ohjataan kiinnittämään huomioita arjen matemaattisiin asioihin, esimerkiksi ympäristön lukumääriin. Rakentelu ja muovailu edistävät geometristä ajattelua. Ympäristökasvatus tukee lapsen kasvua kohti kestävästä elämäntapaa, sekä vahvistaa lasten luontosuhdetta. Luonnossa opitaan eri vuodenaikoina erilaisia asioita, kuten tunnistamaan kasveja ja eliöitä, mutta myös nauttimaan ja rauhoittumaan. Tietoteknologisiin laitteisiin ja niiden toimintaan tutustutaan varhaiskasvatuksessa. Lapsia kannustetaan tutustumaan tutkivaan ja kokeilevaan työtapaan, jossa yhdessä etsitään vastauksia ja tehdään päätelmiä. (Opetushallitus 2016, 44-46.)

Kasvan, liikun ja kehityn (KUVIO 2) edistää terveyttä ja hyvinvointia arvostavaa elämäntapaa. Se tukee arjen taitoihin ja itsestä huolehtimiseen liittyvää laajaa osaamista. Lapsia innostetaan liikkumaan monipuolisesti sekä löytämään liikunnasta iloa. Lasten ruokailutottumuksia edistetään monipuolisiksi ja terveellisiksi. Ateriahetket luodaan kiireettömiksi, opetellaan ruokarauhaa, yhdessä syömistä sekä pöytätapoja. Varhaiskasvatus tukee lasten valmiuksia pitää huolta terveydestään sekä henkilökohtaisesta hygieniastaan. Liikunnan, unen ja ihmissuhteiden merkityksestä terveydelle ja hyvinvoinnille tulisi keskustella lasten kanssa. Turvallisuuskasvatusta tapahtuu päivittäisissä toiminnoissa, mutta siihen liittyy myös liikkumiseen liittyviä sääntöjä ja tapoja, joita voidaan harjoitella lähiympäristössä. (Opetushallitus 2016, 46-47.)

KUVIO 2. Varhaiskasvatussuunnitelman (2016) mukaiset oppimisen alueet

Päiväjärjestyksellä on merkitystä sekä lapselle että aikuiselle. Sen avulla luodaan suotuisat olosuhteet myönteisille emootioille. Päiväjärjestyksen perusteellisen suunnittelun laiminlyönnin on todettu vaikuttavan haitallisesti lapsen fyysiseen ja psyykkiseen kehitykseen. Kasvattajan käyttäessä joka päivä samaa toimintojen peräkkäisyyttä, lapsi oppii hiljalleen ennakoimaan positiivisesti päivän kulkua. Esimerkiksi lapsi tottuu siihen, että vanhempi hakee hänet hoidosta päivän jälkimmäisellä ulkoilukerralla. (Helenius & Korhonen 2008, 82-83.)

Motivoinnilla on suuri merkitys lapsen kehittäessä kognitiivisia taitojaan. Lapsella tulisi olla halu oppia ilman ulkoisia paineita tai pakotteita. Ohjaajalla on tärkeä osa motivoijana ja innostajana. Itsetunnon kannalta hyvä keino palkita tai motivoida oppilaita olisi antaa heille apuopettajan rooli vuorotellen esimerkiksi esiopetuksessa. Tämä lisää oppijan pätevyyden tunnetta. (Haywood, Brooks, & Burns 1992.) Konkreettinen opetus luo pohjaa myöhemmälle kyvyille ajatella abstraktisesti. Kokemuksen avulla ja aistikanavia hyödyntäen lapset oppivat ymmärtämään opetuksen sisältöjä konkreettisissa oppimistilanteissa. Vygotskyn (1981) mukaan lapsi oppii ja kehittyy sosiaalisessa kanssakäymisessä ympäristönsä kanssa. (Määttä & Uusitalo 2008, 35-36.)

Miia Raunio (2013) on tutkinut lasten tulkintoja päiväkodin haasteellisista kasvatustilanteista. Tutkimuksessa lapset viittaavat yhdeksän kertaa jäähy-sanaan. Tutkimuksen mukaan yleisin rangaistusmuoto on siis siirtäminen toiseen tilaan. Lasten mukaan jäähyllä mennään rauhoittumaan ja miettimään mitä on tehnyt. Lastenpsykiatrian dosentti, Jari Sinkkonen, on tuonut mediassa esiin mielipiteensä jäähyenkistä. Hänen mukaansa jäähyenkistä on tärkeä miettiä lapsen kannalta; toiset lapset voivat kokea sen

nöyryyttävänä, toiset taas saavat siitä mahdollisuuden omaan tilaan ja rauhoittumiseen. Sinkkosen mukaan ei ole olemassa yhtä ainoa oikeaa tapaa toimia, koska lapset ovat niin erilaisia. (Forsberg 2014.)

3.4 Turvallisuus varhaiskasvatuksessa

Lapsi osaa lukea jo varhain aikuisen tunnekieltä vuorovaikutuksessa. Pieni lapsi ei vielä osaa käsitellä omia ja toisten tunteita, mutta kokee ne silti voimakkaasti itsessään. Hyväksynnän ja läheisyyden kautta lapsen perusturvallisuuden tunne kehittyy ja vahvistuu. Suurissa lapsiryhmissä vaarana on, että osa lapsista jää vähemmälle huomiolle. Tämän vuoksi omahoitajan valitseminen jokaiselle lapselle on tärkeää. Näin lapsi pystyy ensin kiintymään yhteen aikuiseen, ja tutustua ympäristöönsä rauhassa ja turvallisesti. Omahoitajan avulla lapsi voi kokea, että ainakin yksi aikuinen hoidossa ymmärtää ja lohduttaa tarvittaessa. Yleensä juuri omahoitajan lohdutus auttaa enemmän kuin muiden hoitajien tarjoama lohdutus. (Mikkola & Nivalainen 2009, 20-22.)

Luottamusta rakennetaan sitoutumalla olemaan läsnä lapsen kanssa. Aikuiset luovat omalla olemisellaan sekä toiminnallaan ilmapiirin, jossa lapsi rakentaa käsitystä omasta itsestään sekä taidoistaan. Lapsi myös hakee hyväksyntää, siksi varhaiskasvattajan on viestittävä lapselle, että hänen on lupa olla sellainen kuin on, ja että hän on arvokas juuri sellaisena kuin on. Lapsen ollessa epävarma ja empivä, aikuisen on tärkeä kannustaa ja auttaa lasta silloin. Lapselle on tärkeä saada kokeilla uusia asioita myös aikuisen kanssa. (Mikkola & Nivalainen 2009, 20-22.)

Lapset voivat pelätä hyvinkin erilaisia asioita. Vessan oven lukkoon jääminen voi olla lapselle huolta aiheuttava pelko. Lapsen lohduttaminen, hädän ja pahan olon ymmärtäminen ja jakaminen auttavat lasta kohtaamaan tunteita, jotka muuten voivat vaarantaa lapsen hyvinvointia ja oppimista. Pitkäaikainen stressi heikentää lapsen kykyä jäsentää ja sisäistää uusia kokemuksia, sekä suuntaa lapsen tietoisuutta hetkestä selviytymiseen oppimisen sijaan. Levottomuus ja keskittymiskyvyn puute voi olla merkki stressistä, joka heikentää muistia ja kykyä suodattaa ympäröivää ärsyketulvaa. (Mikkola & Nivalainen 2009, 20-22.)

Turvallisuuden tunnetta lisää hoidossa yhteisesti sovitut säännöt ja toimintatavat. Tapaturmien ehkäisy ja niiden seuranta, turvallisuuskasvatus sekä välineiden ja tilojen huolto ovat hoidon turvallisuutta lisääviä tekijöitä. Lapsilla on oikeus näyttää tunteensa ja saada lohdutusta. Henkilökunta auttaa lapsia tunteiden ilmaisussa sekä mielensä hallitsemisessa. (Opetushallitus 2016, 31-32.) Jalovaaran mukaan ihmisen tulisi kanavoida kielteiset tunteet ulos sanoilla ja myönteisellä toiminnalla. Käytännössä mieltä painavista asioista kerrotaan ja puretaan fyysiset jännitteet henkilölle soveltuvalla tavalla, kuten liikkumalla. Tällöin ihmisellä on taito ilmaista tunteitaan. (Jalovaara 2005, 53.)

Pienempi ryhmä on turvallisempi lapselle kuin suuri ryhmä. Ryhmäkoon ollessa suuri, lapsen on vaikeampi olla oma itsensä ja hallita omaa toimintaansa. Suuressa ryhmässä on haasteena jokaisen lapsen yksilönä huomioiminen. Levottomuutta esiintyy herkemmin, jos ryhmässä ei ole tarpeeksi aikuisia olemassa heille läsnä. Pienemmässä ryhmässä vuorovaikutukselle on enemmän tilaa. Suuremmassakin ryhmässä kuitenkin voidaan onnistua, ja lapset voivat saada kokemuksen me-hengestä. (Mikkola & Nivalainen 2009, 31-33.)

3.5 Esiopetusikäinen lapsi

Esiopetus aloitetaan sinä vuonna, kun lapsi täyttää kuusi vuotta. Tässä iässä lapsi kokeilee rajojaan sekä harjoittelee kasvamista. Lapsi on omaksunut suuren määrän arvoja ja asenteita sosiaalisesta ympäristöstään, esimerkiksi sukupuolirooleista. Kuusivuotiaalle on tärkeä antaa vapaan leikin aikaa, koska lapsi voi herkästi väsähtää toiminnan ollessa jatkuvasti ohjattua. Lapsi osaa toimia ryhmässä sekä noudattaa yhteisiä sääntöjä, mutta saattaa tarvita ohjausta niiden muistamisessa. Tässä iässä lapsi leikkii yhä enemmän kavereidensa kanssa sekä on kiinnostunut kodin ulkopuolisista asioista. (Ritmala 2010, 170.)

Esiopetusikäisen lapsen puhe on jo kehittynyt sujuvaksi, minkä vuoksi lapsi tulee ymmärretyksi haastavissakin tilanteissa. Lapsi haluaa tässä iässä kertoa mielipiteistään, joita hänellä voi olla monista asioista. Keskustelut vanhempien kanssa ovat lapselle tärkeitä, tällöin lapsen sanavarasto, muisti ja ajattelukyky kehittyvät. Lapsi käyttää mielikuvia, ja pystyy keskustelemaan näköpiirin ulkopuolisista asioista. Asioiden pohdiskelu ja oivaltamisen ilo ovat lapselle mielekkäitä asioita. Tässä iässä lasta on tärkeä rohkaista kysymään ja pyytämään asioita, koska lapsi hyötyy siitä oppimisessaan ja omien asioiden hoidossa. Kun

lapsen kysymyksiin vastataan asiallisesti ja hänen tarpeitaan pidetään arvokkaina, lapsi rohkaistuu kysymään ja pyytämään asioita. (Lapsi eri ikävuosina. 6-vuotias 2013, 13-14.)

Liikunnan merkitystä lapsuudessa korostetaan, koska silloin muodostetaan myönteinen käsitys liikkumisesta. Lapsuuden aktiivisuudella katsotaan olevan yhteys aikuisiän terveyteen. Nyky-yhteiskunnassa ei ole pakko olla fyysisesti aktiivinen, ja liikkumattomien määrä on kasvussa. Lasten liikkumiskokemuksista tulisi saada miellyttäviä. Onnistumisen kokemuksia tulisi vahvistaa, jotta liikkumisen kipinä syttyisi ja kantaisi eteenpäin. (Finne 2016, 10.) Kuusivuotiailla yksilöiden väliset erot liikunnassa saattavat olla huomattavat. Vähemmän liikkuva lapsi saattaa liikkua vain kolmasosan aktiivisemmän lapsen liikunnan määrästä. Liikkumattomuus vaikuttaa lapsen kehityksen eri osa-alueisiin, terveyteen sekä hyvinvointiin. (Sääkslahti 2015, 129 [Jaakkola, Liukkonen & Sääkslahti 2013].)

Leikki on harjoittelevaa suhtautumista maailmaan, omien sisäisten kykyjen vahvistamista sekä sosiaalisten taitojen oppimista. Viisivuotias lapsi on kiinnostunut sääntöleikeistä ja roolileikeistä. Usein johtaja on leikissä tärkeä. Fyysiset piirteet näkyvät voimakkaasti ulkoleikeissä, esimerkiksi pallopeleissä, hyppimisessä ja seikkailuissa. Myös sukupuoli-identiteetin muovautuminen näkyy esimerkiksi roolileikeissä. Tässä vaiheessa on tärkeää lapsen kehityksen kannalta, että lapsella on selkeät ja sopivat rajat. (Dunderfelt 2011, 76-79.)

Leikillä on todettu olevan myönteisiä vaikutuksia lapsen kehitykseen ja oppimiseen. Leikkiminen tukee yleisen ajattelun ja päättelyn taitoja, sekä oppimaan oppimista. (Ojala 2015, 144.) Henkilökunnan on tunnistettava rajoittavia tekijöitä leikin suhteen, sekä kehittää ympäristöä leikkiä kehittäväksi. Leikki saa olla näkyvää ja kuuluvaa. Lapsille mahdollistetaan keskittyminen leikkiin, annetaan aikaa ja rauhaa. Yhteisö kannustaa käyttämään mielikuvitusta ja luovuutta. Leikin kautta lapset ja henkilökunta kokee leikin ja yhdessä toimimisen iloa. (Opetushallitus 2016, 29.)

3.6 Varhaiskasvatuksen ja kodin yhteistyö

Bronfenbrennerin kasvatusteorian (1979) myötä perheen ja päivähoidon välinen yhteistyö nousi varhaiskasvatuksen perustaksi. Teoria korosti perheen subjekti-asemaa omassa elämässään. Perheet nähdään toimijoina ja vanhemmat omien lapsiensä asiantuntijoina, joiden näkemyksiä on kunnioitettava päivähoitoa järjestettäessä. Ennen perhe nähtiin päivähoidon kohteena, jolle tuotiin palveluita ulkoapäin. (Keskinen 2004, 81.) Perheen ja päivähoidon yhteistyön tavoitteena on yhteinen sitoutuminen lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseen terveellisesti ja turvallisesti (Opetushallitus 2016, 32-33).

Varhaiskasvatuksen on lähdettävä lapsen yksilöllisistä kehitystarpeista. Vanhempia on aktivoitava tuomaan omaa lastaan koskeva asiantuntemus päivähoidon kehittämisen tueksi. Vanhemmilta saa tärkeää tietoa lapsen yksilöllisten kehitystarpeiden huomioimista varten. Vanhemmuuden tukeminen toteutuu korostamalla perheen myönteisiä voimavaroja. (Keskinen & Virjonen 2004, 82-83 [Hujala-Huttunen & Nivala, 1996].)

Powellin sosioekologisen teorian mukaan perheen ja hoidon välisen yhteistyön määrittää neljä eri lähtökohtaa. Perheen puolelta sitä määrittelevät kulttuuriset arvot, eli millaisia arvoja ja rooleja perheiden sisällä sekä millaiset odotukset ja vaatimukset niihin liittyvät. Toiseksi sitä määrittelee perheen elämän todellisuus, eli miten perhe kokee oman elämänsä tilanteet sekä millaisessa tilanteessa perhe elää. Päivähoidon puolelta sitä määrittelee hoidon organisatorinen malli sekä hoidon korostamat arvot. Tämä käytännössä tarkoittaa sitä, onko yhteistyölle tilaa, sekä tukeeko ulkoiset ja sisäiset tekijät kodin ja hoidon välistä yhteistyötä. Henkilöstön ammatillinen pätevyys on hoidon puolelta toinen vaikuttava tekijä. Näiden avulla voidaan arvioida hoidon merkitystä perheen kasvatustehtävän tukemisessa. (Keskinen & Virjonen 2004, 83-84 [Hujala-Huttunen & Nivala, 1996].)

Huoltajilla on yksilökohtaista asiantuntemusta lapsestaan. Se on peräisin luonnollisesta huoltajan ja lapsen välisestä suhteesta. Huoltajat tuntevat lapsensa luonteen, menneisyyden sekä arjen kulttuurin. Huoltajat ovat yleensä parhaiten tietoisia omalle lapselleen soveltuvista kasvatuskäytännöistä ja menetelmistä juuri siitä syystä, koska lapsi on jo aiemmin kodissaan omaksunut tiettyjä kasvatuskäytännöitä. Yleistä tuntemusta kasvatuksesta, kehityksestä ja oppimisesta taas on ammattihenkilöstöllä. (Hujala, Nivala, Puroila & Parrila 2007, 67.)

3.7 Osallisuus

Carolyn Willow on todennut lapsen osallisuuden koostuvan kolmesta osasta: respect, routine ja report. Ensimmäisen osan mukaan lasta tulee kunnioittaa iästään huolimatta. Kunnioittamisella tarkoitetaan erityisesti kuulluksi tulemistä, mielipiteet voidaan kuulla pienellä lapsella esimerkiksi itkusta, huudosta tai naurusta. Lapsi ilmaisee äänellään mielipiteet asioista, jotka häntä koskettavat. Toisella osalla tarkoitetaan osallisuuden normaalikäytäntöjä eikä kertatapahtumaa. Osallisuuden tulisi olla lähtökohta lasten ja aikuisten vuoropuhelulle. Raportoinnilla tarkoitetaan, että lapsen tulisi saada tietää

vaikuttamisestaan, onko hänen äänensä kuultu ja miten hänen mielipiteensä on otettu huomioon. (Heinonen & Kuikka 2013. Lapsen oikeuksien toteutuminen nyky-yhteiskunnassa, 219.)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2016) painotetaan osallisuuden tärkeyttä. Jotta mielipiteet ja ehdotukset tulisi arvostetuiksi niin henkilökunnan, vanhempien kuin lastenkin suusta, on kehitettävä osallisuutta edistäviä toimintatapoja ja rakenteita. Osallisuuden kautta kehittyy lapsen ymmärrys yhteisöstä, oikeuksista, vastuusta ja valintojen seuraamuksista. Lasten myönteinen kokemus kuulluksi ja nähdyksi tulemisesta sekä heidän sensitiivinen kohtaaminen vahvistavat osallisuutta. Lasten ja vanhempien osallistuminen toimintaan suunnittelusta arviointiin saakka vahvistavat osallisuutta.

Osallisuuden yhteydessä lapsi tuodaan esiin subjektina ja yksilöllisenä toimijana. Tällöin yhteisöllisyyden merkitystä ei korosteta. Osallisuuden toteutumisessa on oleellista lapsen kokemus tärkeydestään ja mahdollisuudesta vaikuttaa asioihin. Osallisuus toteutuu sosiaalisissa suhteissa sekä osallistumalla yhteiskunnan ja yhteisöjen toimintaan. Osallisuus näkyy lapselle luontaisella ja ikätasolle sopivalla tavalla toimia ja olla vuorovaikutuksessa. (Kettukangas & Härkönen 2016. Lasten osallisuus perustoiminnoissa, 104.[Karlsson 2013, Kjørholt 2005 & Turja 2011.]

Osallisuus on kokemus yhdessä elämisessä, sen perustana on lapsen kohdatuksi tuleminen, kokemus turvallisuudesta ja tarpeiden täyttymisestä (Heinonen, H & Kuikka, M. 2013. Lapsen oikeuksien toteutuminen nyky-yhteiskunnassa, 78). Osallistuminen on toimintaa, joka voi edistää osallisuutta, mutta se voidaan nähdä myös tavoitteena. Osallisuuteen tarvitaan kuulumista, osallistumista ja tunnetta kuulumisesta. Osallistuminen voi syventää kuulumisen tunnetta, mikä kannustaa edelleen osallistumaan mahdollisesti sitoutuneemmin. Osallistuminen sosiaaliseen toimintaan ja vuorovaikutukseen vie eteenpäin ihmisen henkilökohtaista kasvuprosessia. (Nivala & Ryyänen 2013, 30-33.) Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaan asioihin aktiivisesti ja vastuullisesti osallistumalla luodaan perusta kestäväälle ja demokraattiselle tulevaisuudelle. Se edellyttää yksilöltä halua, taitoa ja itseluottamusta osallistua toimintaan. Osallistuminen ja vaikuttaminen ovat varhaiskasvatuksen keskeisiä periaatteita. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 24.)

TAULUKKO 1. Osallisuuden kahdeksan tasoa (mukaiillen Vilpas & Tast [Hart 1992])

	Osallisuuden taso	Käytännössä
Taso VIII	Lapsi tekee aloitteen, yhteiset päätökset lasten kanssa	Lapsi kokee aidosti yhteistyön ja mahdollisuuden vaikuttaa. Kasvattaja tukee lasta ottamaan vastuuta. Lapsen ja kasvattajan välillä on luottamussuhde.
Taso VII	Lapsi tekee aloitteen, lapsi ohjaa toimintaa.	Kasvattaja mahdollistaa ympäristön ideoiden toteutumiseen. Kasvattaja on saatavilla, mutta ei ole muuten toiminnassa mukana.
Taso VI	Kasvattajan aloite toimintaan, lasten kanssa tehdään yhdessä päätökset.	Alkuperäinen idea lähtee kasvattajalta, mutta lapset ovat mukana suunnittelussa ja toteutuksessa. Lapset osallistuvat päätöksentekoon, ja heitä kuunnellaan ja mielipiteitä arvostetaan.
Taso V	Toiminnan suunnittelussa lapsia informoidaan ja konsultoidaan	Lapsilla valtaa toiminnan suunnittelussa. Lapsilla mahdollisuus ymmärtää toiminnan pyrkimyksiä ja arvioida sitä.
Taso IV	Kasvattajan määrittämä toiminta, lapsia informoidaan	Lapset vapaaehtoisesti mukana toiminnassa, mutta heitä on motivoitu osallistumaan toimintaan.
Taso III	Lapsen osallisuus toiminnassa näennäinen	Lapsilta kysytään mielipiteitä, mutta mahdollisuudet määrittää ilmaisunsa tapaa on vähäistä.
Taso II	Lapsi koristeena toiminnassa	Lapset osallistuvat toimintaan, mutta eivät täysin ymmärrä mistä on kysymys. Esimerkiksi joulujuhlassa perinteisesti suunniteltu esitys näyttää ulospäin täydelliseltä.
Taso I	Lasta manipuloiva toiminta	Lapselle ei mahdollisteta toiminnan kyseenalaistamista. Lasten ajatuksia kysytään, mutta ei kerrota miten mielipiteet vaikuttavat päätöksiin.

Lapsen osallisuuden tasoa voidaan arvioida kasvattajan vallankäytön portaita (TAULUKKO 1). Alimmilla tasoilla lapset toimivat aikuisten ehdotusten mukaisesti. Esimerkiksi kevätjuhlassa, jossa perinteisesti lapset toimiva jonkin mallin ja aikuisten suunnitelman mukaisesti. Kolmannella tasolla lapsilta kysytään jo mielipiteitä, mutta esimerkiksi kaavakkeet on muotoiltu aikuisen suunnitelman mukaan. Vastauksista saatua tietoa ei hyödynnetä toiminnan suunnittelussa. Neljännellä tasolla lapsia motivoidaan ja informoidaan toiminnasta. Lapset ovat vapaaehtoisesti toiminnassa mukana. (Vilpas &

Tast 2011. Osallisuutta ja näkkileipää. Kehittämisen ja käytännön tutkimuksen rajapinnalla. 152-153[Hart 1992].

Viidennellä tasolla aletaan jo huomioimaan lasten ajatuksia. Lapsilla on tässä tasolla mahdollisuus ymmärtää toiminnan pyrkimyksiä ja arvioida sitä. Kuudennella tasolla kasvattajasta lähtevä alkuperäinen idea annetaan mietittäväksi lapsiryhmän kanssa. Lapset osallistuvat jo päätöksentekoon. Seitsemännellä tasolla kasvattaja antaa valtansa toiminnan suunnittelusta lapsille. Kasvattaja on saatavilla ja mahdollistaa tilat ja välineet toimintaan. Korkeimmalla tasolla luottamussuhde lapsen ja kasvattajan välillä on kunnossa. Lapsi saa ottaa vastuuta, mutta kasvattaja tukee häntä siinä. (Vilpas & Tast 2011. Osallisuutta ja näkkileipää. Kehittämisen ja käytännön tutkimuksen rajapinnalla. 152-153[Hart 1992].

4 TUTKIMUSTULOKSET

Lomakehaastatteluun vastasi yksi isä, neljä äitiä yksin ja yhteen äiti ja isä yhdessä. Neljän vastauksen perusteella lapset ovat hoidossa joka eskaripäivä, kahden kahtena tai kolmena päivänä viikossa. Yhteneväisyyksiä näiden perusteella ei voi havaita, varsinkaan vastausten vähäisyyden vuoksi.

TAULUKKO 2. Väittämiä hoitoon liittyen

	Erittäin hyvin	Hyvin	Kohtalaisesti	Tyydyttävästi	Heikosti
Lapseni viihtyy Epelissä	2	2	2		
Lapsellani on kavereita Epelissä	4	2			
Lapsellani on aikaa leikkimiseen	4	2			
Lapseni oppimista tuetaan Epelissä	2	2	2		
Lapselleni tarjotaan riittävästi virikkeitä Epelissä	4	1	1		
Lapsellani on mahdollisuus levätä Epelissä	1	1	3	1	
Lapsiryhmässä melu ei väsytä lastani	1	1	3	1	
Epeli on turvallinen paikka lapselleni	3	3			
Epelin tilat ovat hyvät ja riittävät	3	1	2		
Lapseni päivästä saadaan riittävästi tietoa	2	1		2	1

Tulosten perusteella (TAULUKKO 2) voidaan todeta, että lapset viihtyvät Epelissä. Kavereita lapsilla on Epelissä hyvin. Lapsilla on päivän aikana aikaa leikkimiseen, sekä heidän oppimistaan tuetaan Epelissä. Virikkeitä on tarjottu lapsille pääsääntöisesti hyvin. Lepäämisen mahdollisuus on monen mielestä kohtalainen, samoin kuin melun vaikutus lapsen väsymiseen. Epeli koetaan yksimielisesti turvallisesti hoitopaikaksi lapselle. Tilat koetaan erittäin hyväksi sekä kohtalaiseksi. Lapsen päivästä toiset vanhemmat kokevat saavansa hyvin tietoa, kun taas toiset kokevat saavansa tietoa melko huonosti.

4.1 Osallisuus

Kysyttäessä lapsen vaikuttamismahdollisuuksia hoitoon liittyvissä asioissa vastaukset vaihtelevat suuresti. Puolet vastaajista ovat sitä mieltä, että lapsella on mahdollisuus vaikuttaa hoitoon liittyvissä asioissa. Yhdessä vastauksessa ollaan selvästi eri mieltä, toisessa taas on rasti molemmissa kohdissa ja yhteen vastaukseen taas on jätetty vastaamatta.

Seuraavassa kohdassa kysytään jatkokysymys tähän; miten lapsesi voivat vaikuttaa asioihin. Kyllä-vastauksien jatkeena vastauksissa nousee esiin erilaisia asioita. Lapselle saatu tuki koulumaailmaan sopeutumiseen on ollut tärkeää. Lapsi voi vaikuttaa puhumalla aikuisille hoidossa. Esiin nousee luottamus, että lapsi voi vaikuttaa hyvin asioihinsa hoidossa. Lapset voivat vaikuttaa askarteluihinsa sekä leikkeihinsä.

Teemahaastattelussa keskustelimme lapsen osallisuudesta. Kysyin asioista, joihin lapsen tulisi saada vaikuttaa. Esiin nousi ruokailuun liittyviä valintoja, esimerkiksi jos lapsi ei jostakin ruoasta pidä, voisi vaihtoehtoisesti tarjota hänelle mieluisampia vaihtoehtoja. Leikkeihin, peleihin tai ulosmenemiseen olisi hyvä lapsen saada vaikuttaa. Ulkoilu on tärkeää, mutta sade- tai pakkaspäivänä olisi hyvä kuunnella lasten mielipiteitä ulosmenosta. Eskarissa vaaditaan ulkona olemista, joten Epelissä voisi olla hieman vapaampaa.

Kysyttäessä miten vanhemmat kokevat voivansa vaikuttaa lapsen hoitoon liittyvissä asioissa, vastaukset olivat melko positiivisia. Yhdessä vastauksessa koettiin voivan vaikuttaa huonosti, mutta suurempia perusteluja ei oltu annettu. Vastaajan mukaan asioihin voidaan vaikuttaa melko hyvin. Vanhempia kuunnellaan, jos on jotain mielen päällä. Keskustelut työntekijöiden kanssa koettiin tässä tärkeäksi.

Lapsen erityistarpeet on huomioitu siirryttäessä koulumaailmaan. Erään vastaajan kommentin perusteella voidaan todeta, että asiat on järjestetty Epelissä hyvin. Hänen mukaansa ei ole tarvinnut muuttaa mitään.

4.2 Pedagogiikka

Lasten kerrotaan oppineen Epelissä vuorovaikutustaitoja, ryhmässä toimimista, käden taitoja, erilaisten pelien pelaamista sekä ryhmässä toimimista. Karjalanpiirakoiden leipominen nousi myös esille vastauksissa. Yhdessä vastauksessa todetaan, ettei esille ole tullut mitään.

Haastateltavat kertovat lasten oppineen erilaisia ja tärkeitä käytöstapoja Epelissä. Monet käytöstavat liittyvät siisteyteen, esimerkiksi takin laittaminen naulakkoon, käsien pesu ennen ruokailua, lautasen vieminen tiskikoneeseen tai altaaseen ruokailun jälkeen. Kohteliaiden sanojen käyttäminen on haastateltavan mielestä peräisin Epelistä. Tällaisia ovat esimerkiksi kiitos, ole hyvä ja anteeksi. Tervehtiminenkin on hyvä ja kohtelias tapa, joka on kenties opittu hoidossa. Kohteliaasti pyytämisen, kun jotakin tarvitaan tai halutaan, nousi keskusteluissa esille.

Lasten kerrotaan oppineen muiden ihmisten huomiointia ja ryhmässä toimimista. Sosiaalisten taitojen kerrotaan kehittyneen ryhmässä. Lapset myöskin oppivat odottamaan vuoroaan. Yksi haastateltavista kertoo, että hänen lapsestaan on tullut paljon omatoimisempi, mikä näkyy kotona.

4.3 Kasvatuskäytänteet ja miettimispenkki

Kun kysyttiin, miten Epeli tukee vanhempien kasvatustehtävää, vastaukset ovat hyvin positiivisia. Vastauksissa esille tuodaan samalla linjalla pysyminen pääsääntöisesti ja ettei hyvien käytöstapojen opettaminen ole pelkästään kodin seinien sisällä. Lapsia kuunnellaan hoidossa, mutta myös asetetaan rajoja, kuin kotonakin. Epelissä kerrotaan olevan hyvät säännöt. Lasten kerrotaan oppivan sosiaalisia suhteita ja toimimaan ryhmässä sekä noudattamaan sääntöjä.

Kasvatuskäytänteiden kohtaaminen kotona ja hoidossa koettiin toimivaksi jokseenkin ja erinomaisesti. Kun kysyttiin mitkä asiat mietityttävät kasvatuskäytänteisiin liittyen, esiin nousi muun muassa:

En osaa sanoa, kun heidän pelisäännöistä on aika vähän tietoa.

Miettimispenkille laittaminen hyvinkin pienistä asioista (lapsen puheiden mukaan). Yhdessä vastauksessa todetaan, että ei tule mieleen, on voitu huoletta luottaa osaaviin käsiin. Monessa vastauksessa tämä kohta oli jätetty tyhjäksi.

Keskustelimme teemahaastattelussa miettimispenkistä. Haastateltavilla ei juuri ollut tietoa sen olemassaolosta. Sitä ei pidetty huonona, muttei kovin hyvänäkään. Eräs haastateltava piti jäähypenkkiä sallittuna keinona silloin, jos lapsi esimerkiksi toistuvasti menee sotkemaan toisten leikkejä, tai muuten käyttäytyy sopimattomasti. Tällöin jäähypenkki toimisi hetken rauhoituskeinona. Parempana vaihtoehtona pidettiin kuitenkin lapsen rauhoittamista sylissä, kuitenkin lapsesta riippuen, koska kaikki lapset eivät aina halua syliin. Haastateltavien mukaan lasta ei tulisi jättää yksin, vaikka olisikin käyttäytynyt sopimattomasti. Varsinkaan toiseen tilaan jäähylle jättäminen ei ole hyväksi lapselle.

4.4 Turvallisuus ja kodinomaisuus

Epeli koetaan turvalliseksi hoitopaikaksi lapselle. Lapsen päivästä tekee turvallisen jokapäiväiset rutinit, sama päiväohjelma. Haastateltavat nostavat esiin tutut ja samat ihmiset hoidossa, kerrotaan että henkilökunta on pysyvä; lähes sama aina. Haastateltavien mielestä on hyvä, että avustajina toimii samoja työntekijöitä kuin Epelissä hoitajina. Työntekijät ovat mukavia, aamuisin tulevat vastaan lasta hoitoon jätettäessä.

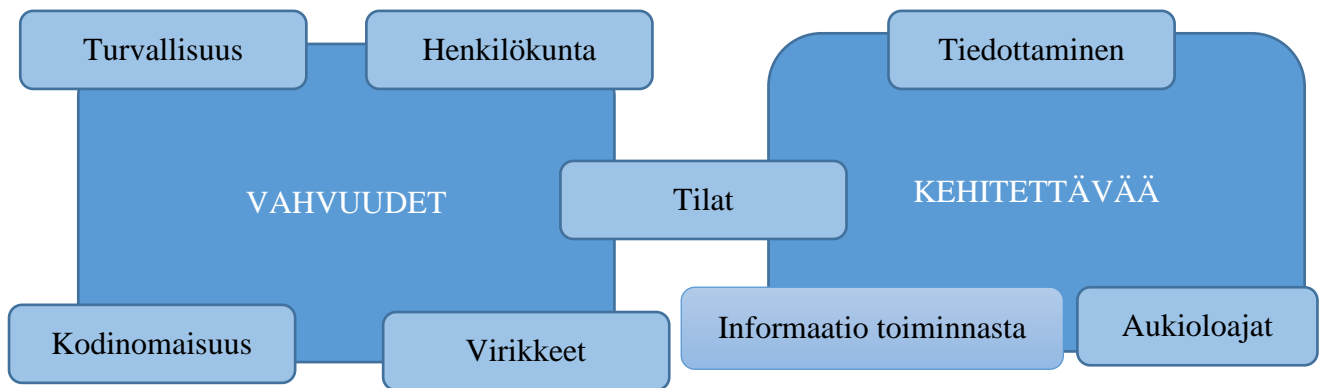
Epeliä pidetään kodinomaisena ja viihtyisänä paikkana. Kodinomaisuutta lisää hoitajat, aikuisten lasten kanssa oleminen:

Siitä se lähtee, että haluaa niiden lasten kanssa olla.

Epelin kerrotaan olevan viihtyisä ja kiva paikka. Keittiö, sohvot, verhot ja matot tekevät ympäristöstä kodinomaisemman. Yksi haastateltava mainitsi, että kiikkutuoli tai nojatuoleja voisi olla jossakin nurkassa käytettävissä. Kun lapsen vie aikaisin hoitoon, olisi hyvä lapsen saada vielä torkkua jossakin nukkumapaikassa.

Melutasosta keskustellessa vastaajat ovat sitä mieltä, ettei Epelissä ole häiritsevää melua. Lapset eivät ole myöskään kertoneet melusta. Tuloksia (TAULUKKO 2) verratessa tähän, syntyy pieni ristiriita. Lapsiryhmässä melu ei väsytä lastani -kohdassa vastauksista kolme on kohtalaisesti ja yksi tyydyttävästi. Tämän mukaan monet vastaajista ovat siis sitä mieltä, että ryhmän melutasolla voi olla yhteyttä lapsen väsymykseen. Iltapäivisin joskus on ollut melua. Erään vanhemman mukaan meteliä esiintyy

aina lapsiryhmässä. Melutasoon voidaan vaikuttaa Epelissä, esimerkiksi jos lapset tahtovat leikkiä isoäänisempiä leikkejään, ohjataan ja mahdollistetaan se ulkona. Sisällä taas voisi olla rauhallisemmat leikit. Jos lapset korottavat kovin ääntä, voi heille mainita siitä.

KUVIO 3. Epelin vahvuudet ja kehittämistarpeet

Epelin vahvuuksiksi (KUVIO 3) koettiin turvallisuus sekä uudet, kodinomaiset, rauhalliset ja hyvät tilat. Kodinomaisuutta lisäävät esimerkiksi leivotut sämpylät, mahdollisuus leipoa tai paistaa lätyjä. Käsityöt ja virikkeet ovat vahvuutena Epelissä. Henkilökunta on mukava, ammattitaitoinen ja motivoitunut. Eräs vastaajista toivoi myöhempiä aukioloaikoja Epeliin. Hoitopaikan tilat saivat vastauksen perusteella olla suuremmat. Lapset toivovat lisää sämpyläpäiviä. Epelissä asiat ovat vastaajan mukaan hyvin hallinnassa.

Asteikolla 1-5 vastaajien keskiarvoksi hoidolle tulee neljä. Vastaajien virkkeitä viimeiseen kohtaan, jossa kysytään mitä vielä haluaisit kertoa:

Teette arvokasta työtä lasten parissa.

Epelissä olevat lapset ovat vielä pieniä, jotka kaipaavat aikuisen läsnäoloa ja syliä. Toivoisin hoitajien ottavan huomioon ja muistavan tämän. Päiväkodista siirryttäessä esiopetukseen tulee iso muutos lapselle.

4.5 Tieto lapsen päivästä ja informaation kulku

Informaation kerrotaan toimivan hyvin hoidon ja kodin välillä. Kun lasta haetaan hoidosta, hoitajat kertovat miten päivä on mennyt, mitä päivän aikana on tapahtunut tai jos on jotakin erikoista. Informaatio kulkee hyvin myös tekstiviestien välityksellä. Hoitoaikojen muutokset ja muut sellaiset hoituvat kätevästi tekstiviesteillä. Jos hoidossa on jotakin erikoista, laitetaan lappua kotiin. Toisinaan voi itse käydä kysymässä hoitajilta, näin saa ainakin vastauksia. Keskusteluissa nousi esiin sellainen ajatus, että voisi kalenteriin tai jonkinlaiseen lukujärjestykseen laittaa ylös, esimerkiksi mitä milloinkin tehdään. Olisi hyvä, jos henkilökunta tietäisi lapsen päivän kulun kokonaisuudessaan, että yhteistyötä tehtäisi tiiviisti myös esiopetuksen henkilökunnan kanssa.

Luottamussuhdetta kodin ja hoidon välillä kuvataan hyväksi. Eräs vastaaja kuvasi luottamussuhdetta mutkattomaksi. Luottamus nousee esiin yhdessä vastauksessa näin:

Hyvin on toiminut ja ollut luottamuksellista.

Työntekijöillä on vastausten mukaan tarpeeksi aikaa lapsille ja vanhemmille. Yksi vastaus on poikkeuksellinen tässä kohtaa, sen mukaan kaikilla hoitajilla ei aina kenties löydy aikaa.

Yhteydenpitoa kotiin toivotaan enemmän erityisesti poikkeustilanteissa (KUVIO 3). Uusista työntekijöistä sekä sijaisista olisi tärkeä tiedottaa kotiin. Vanhemmat toivoivat, että heille avattaisi Epelin toimintaa enemmän. He haluaisivat tietää enemmän Epelin toiminnasta, erityisesti hoitopäivään kuuluvista asioista ja rutiineista kokonaisuudessaan.

4.6 Aikuisen ja lapsen välinen vuorovaikutus hoidossa

Keskustelimme aikuisen, eli työntekijän, roolista hoidossa. Työntekijän tehtävä on varmistaa, että lapsilla on turvallista olla. Työntekijä pitää huolen, ettei ketään kiusata. Hänen olisi hyvä tarjota lapselle vaihtoehtoja tarvittaessa, esimerkiksi ruokailussa. On tärkeää, että hoidossa olevat lapset ovat terveinä, etteivät ole sairaana hoidossa tartuttamassa muita lapsia. Työntekijä on läsnä lapsille, seurailee ja tarvittaessa asettaa rajoja. Työntekijä antaa lapselle huomiota silloin, kun lapsi sitä tarvitsee.

Aikuisen roolia pidetään tärkeänä hoidossa. Täytyy olla tietynlaisia työntekijöitä, jotka osaavat olla lasten kanssa ja puhua lapsen kieltä. Työntekijällä tulee olla kuitenkin auktoriteettia. Aikuinen voi pelata

ja olla leikeissä mukana, mutta ei tarvitse olla lapsi lasten keskellä. Aikuinen antaa aikaa lapselle osallistumalla heidän tekemisiinsä jonkin verran, ettei oleminen olisi vain vahtimista.

Aikuisen ja lapsen välistä vuorovaikutusta pidetään sujuvana Epelissä. Lapsia kuunnellaan. On hyvä, että esimerkiksi aamulla kysytään lapselta, miten on nukkunut tms. Vuorovaikutuksessa pidetään tärkeänä, että aikuinen päättää asioista, jos tulee sellaisia tilanteita. Silloin aikuinen sanoo viimeisen sanan. Välillä saatetaan tiukasti komentaa, mutta haastateltavan mielestä on hyvä, että hoidossa pidetään järjestystä yllä.

Keskustelimme läsnäolon ja sylin merkityksestä hoidossa. Ne ovat haastateltavien mielestä tärkeitä asioita, riippuen kuitenkin lapsesta. Usein lapsille syli on vielä tässä iässä hyvin tärkeä asia, mutta kuitenkin kaikki eivät halua olla sylissä ainakaan hoidossa. Olisi hyvä olla aikaa ja viitseliäisyyttä pitää sylissä lapsia, jotka sitä tarvitsevat. Näin herkemmin myös huomaa, jos lapsella on surullisempi fiilis. Monesti vilkkaat lapset tarvitsevat syliä ja huomiota, se voi olla vain huomion ja hellyyden puutetta. Erään haastateltavan mukaan tärkeintä on se, miten siellä aikuiset ovat lasten kanssa. Puitteilla ei ole niin suurta merkitystä.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimuksen perusteella voidaan todeta, että Epeli on viihtyisä ja turvallinen hoitopaikka lapselle. Epelissä opitaan hyviä käytöstapoja ja sääntöjen noudattamista. Lasten sosiaaliset valmiudet vahvistuvat ryhmässä. Melutaso on siedettävä, eikä häiritse ainakaan vanhempia. Melutasolla kuitenkin saattaa olla vaikutusta lapsen väsymiseen. Yhteistyö kodin ja hoidon välillä sujuu. Tekstiviestillä tai kirjallisilla papereilla tiedottaminen kotiin poikkeustilanteista oli toivottavaa, esimerkiksi kun tulee uusi hoitaja.

5.1 Vanhempien tyytyväisyys Epeliä kohtaan

Tutkimuksen perusteella voidaan todeta, että vanhemmat ovat tyytyväisiä Epelin toimintaan. Tyytyväisyyttä edistää kokemus turvallisuudesta, kodinomaisesta hoitopaikasta, kasvua ja oppimista tukevasta ilmapiiristä sekä asioiden sujumisesta. Epeli koetaan turvalliseksi hoitopaikaksi lapselle. Tähän vaikuttaa tutkimuksen mukaan pääsääntöisesti pysyvät hoitajat, jotka myös toimivat esiopetuksen puolella päivisin. Koetaan siis positiivisena asiana se, että samat aikuiset ovat lasten saatavilla aamusta hoidossa, sitten esiopetuksessa ja myöhemmin myös iltapäivähoidossa. Tämä on turvallinen jatkumo lapselle.

Epelin tilat koettiin toisaalta riittäviksi, toisaalta taas tilat mainittiin kehittämiskohteeksi. Tiloihin toiset olivat tyytyväisiä; ne koettiin turvallisiksi ja kodinomaisiksi. Kodinomaisen Epelistä tekee huonekalut, henkilökunta sekä toiminta, esimerkiksi leipominen. Tilat riittävät ryhmän pienempään osiin jakamiseen, tämä on tärkeää melutason kannalta. Vanhemmat ovat pääsääntöisesti sitä mieltä, ettei Epelissä ole poikkeuksellisen kovaa melua lainkaan. Ryhmän melussa oleminen saattaa kuitenkin aiheuttaa lapselle väsymystä. Meluun suhtaudutaan luonnollisena asiana lapsiryhmässä. On kuitenkin huomioitava, että tutkimus ei selvitä, mistä väsymys todella johtuu. Hoito- ja esiopetuspäivän pituuden ollessa työpäivän pituutta vastaava, on ilmeistä huomata lapsen väsyneen.

Vanhemmat kokevat lasten oppineen tärkeitä ja kohteliaita tapoja Epelissä. Esiopetus ja Epeli muodostavat hyvän jatkumon lasten kasvatukseen ja oppimisen näkökulmasta. Lapset omaksuvat hyviä tapoja ja itsenäistä toimimista, mikä näkyy lapsen arjessa kotonakin. Lapset oppivat toimimaan ryhmässä sekä vahvistavat sosiaalisia taitojaan. Toisten lasten kanssa leikkiessään, pelatessaan ja toimiessaan lapset luovat kaverisuhteita toisiinsa. Vanhemmat kokevat, että lapsille tarjotaan virikkeitä hyvin, mikä parantaa lapsen viihtyvyyttä Epelissä.

5.2 Yhteistyö kodin ja hoidon välillä

Kodin ja hoidon välinen yhteistyö on sujuvaa. Informaatio kulkee hyvin lapsen hoitopäivän alkaessa ja päättyessä. Tällöin työntekijä on yleensä vastassa kertomassa hoitopäivästä sekä muista tärkeistä asioista. Tekstiviesteilläkin tiedottaminen sujuu hyvin. Esimerkiksi hoitopäivien muutokset on selkeä tiedottaa tekstiviestien välityksellä. Vanhemmilta nousi sellainen ajatus, että tulevista tapahtumista tai erikoisista päivistä voisi laittaa jonkinlaiseen kalenteriin ylös tietoa. Näin vanhemmat tietäisivät etukäteen, mitä lapsen hoidossa tulee milloinkin olemaan. Poikkeustilanteissa toivottiin yhteydenpitoa kotiin enemmän, esimerkiksi kun hoitaja vaihtuu.

Tutkimuksen mukaan Epelin ja kodin kasvatuskäytänteet ovat pääsääntöisesti samalla linjalla. Tämä on tärkeää lapsen kehityksen kannalta, että on samat säännöt kotona ja hoidossa. Silloin lapselle ei tule ristiriitaisia ajatuksia, esimerkiksi lapsi perustelee hoidossa tekemisiään sillä, että kotonakin saan tehdä näin. Vastausten perusteella voidaan todeta, että Epelin ja kotien välillä on luottamus kunnossa. Työntekijöillä on aikaa niin lapsille kuin vanhemmillekin. Tutkimuksessa nousi esiin, että toivottaisiin enemmän tietoa lapsen tavallisesta hoitopäivästä.

5.3 Lasten ja vanhempien kuuleminen

Tutkimuksen mukaan osa vanhemmista kokee, että lapset voivat vaikuttaa heitä koskeviin asioihin hoidossa. Osa vanhemmista taas on eri mieltä tässä asiassa. Vastausten mukaan lapsi voi vaikuttaa asioihinsa puhumalla aikuisille hoidossa. Lapset voivat vaikuttaa hoidossa askarteluihinsa sekä leikkeihinsä. Vanhempien mielestä lapsen tulisi saada vaikuttaa ruokailutilanteisiin, ulkoiluun sekä pelaamiseen ja leikkimiseen liittyvissä asioissa. Esimerkiksi sade- tai pakkaspäivänä olisi tärkeä kuunnella lasta, tahattoo hän lähteä ulos vai jäädä sisätiloihin leikkimään.

Vanhemmat pitävät tärkeänä lapsen huomiointia jo hoitoon tultaessa, esimerkiksi kysellään, miten lapsi on nukkunut. Lasten ja työntekijöiden välinen vuorovaikutus on sujuvaa. Työntekijän on tärkeä havainnoida lapsia, esimerkiksi pahan olon tai sairastumisen vuoksi. Hoidossa aikuisten on tärkeä antaa aikaa lapsille, sekä muutenkin huomioida heitä. Sylyn tarve on hoidossa lapsille erilainen. Toiset tarvitsevat ja haluavat istua sylissä, toiset taas kokevat toisin. Vuorovaikutusta hoidossa pidetään tärkeänä. Erään vastauksen mukaan resursseilla ei ole niin tärkeää painoarvoa kuin sillä, miten aikuiset lasten kanssa hoidossa ovat.

Vastausten perusteella voidaan todeta, että vanhemmat voivat vaikuttaa lapsensa hoitoon liittyvissä asioissa. Vanhempia kuunnellaan, jos heillä on jotakin mielen päällä. Tärkeiksi koettiin juuri keskustelut työntekijöiden kanssa. Tällä tavoin työntekijätkin saavat selville, mitä vanhemmat ajattelevat asioista. Yhdessä vastauksessa kerrottiin, ettei mitään ole tarvinnut vielä muuttaa. Tämä mielestäni kertoo sen, että Epelissä asiat on järjestetty hyvin.

6. POHDINTA

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää vanhempien kokemuksia aamu- ja iltapäivähoito Epelistä Sievissä. Tutkimuksen tavoitteena oli tuoda esille vanhempien tyytyväisyys hoitoon, selvittää kuinka yhteistyö kodin ja hoidon välillä toimii sekä selvittää, miten lapset ja vanhemmat tulevat kuulluksi hoitoon liittyvissä asioissa. Varhaiskasvatus on siirtynyt kuntien sivistystoimen alaisuuteen kuntayhtymien vastuulta. Sievissä on työstyetty tämän tutkimuksen kanssa samanaikaisesti paikallista varhaiskasvatussuunnitelmaa, jota ohjaa Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2016).

Lasten kokemukset Epelistä voisi olla mielestäni hyvä jatkotutkimuksen aihe. Lapset ovat siellä hoidossa, ja näin tietävät arjesta kokemuksellisesti paremmin kuin vanhemmat. Mielestäni heitä voisi haastatella monista samoista asioista kuin tässäkin tutkimuksessa. Heiltä olisi saanut kenties paremmin tietoa tähänkin tutkimukseen esimerkiksi melutasosta ja sen vaikutuksista. Toisaalta olisi myös mielenkiintoista tietää enemmän työntekijöiden periaatteista ja kasvatuskäytännöistä hoidossa. Tässä tutkimuksessa on vain vanhempien näkökulmat, eikä he näe hoidon arkea ehkä samalla tavalla kuin lapset tai työntekijät.

6.1 Tutkimusprosessin pohdintaa

Tutkimusprosessi lähti luontevasti käyntiin alkuvuodesta, kun opiskelimme ryhmäni kanssa tutkimuksellisuutta. Näin jälkempäin olen ollut tyytyväinen siihen, että aloitin tutkimuksen työstämisen jo siinä vaiheessa, vaikka opiskelin tuolloin vasta toista vuotta. Jos en tuolloin olisi aloittanut opinnäytetyötäni, olisin kenties jättänyt opinnäytetyöni aloittamisen melko myöhäiseen vaiheeseen. Prosessi on mennyt hitaasti eteenpäin, mutta mielestäni mitään suurempia esteitä ei ole tullut eteen. Pieni aineisto lomakehaastatteluista oli prosessin aikana kenties suurin haaste, mutta siihenkin löytyi sopiva ratkaisu. Teemahaastatteluja oli mielenkiintoista tehdä, ja näin kasvokkain vuorovaikutuksessa syntyi hyviä keskusteluja.

Kvalitatiiviseen eli laadulliseen tutkimusmenetelmään päädyin siitä syystä, että saisin näin laajasti vanhempien kokemuksia esiin. Rajasin aineiston keräämisen vanhempiin, koska työelämänpuolelta kerrottiin jo tutkimusta suunnitellessani, ettei heiltä oltu kerätty juurikaan palautetta hoidosta. Lomakehaastattelun (LIITE 1) avulla toivoin saavani avoimia ja kokemuksellisia vastauksia.

Tutkimusaineiston keruuta jatkoin kolmella teemahaastattelulla (LIITE 3). Näin jälkeempäin ajateltuna olisin jättänyt lomakehaastattelut tekemättä, koska niissä on aina suuri riski saada pieni vastausprosentti. Toisaalta taas luulen, että anonyyminä on helpompi vastata rehellisesti sekä nostaa epäkohtia esiin. Voi olla, ettei teemahaastattelussa haastateltavat samalla tavalla rohkene tuoda esiin muuta kuin positiiviset kokemukset.

Jaetuista 23:sta lomakehaastattelusta vain kuusi palautettiin. Odotin ainakin puolia kuorista takaisin. Pieni aineisto heikentää tutkimuksen luotettavuutta. Tämä aiheutti pientä päänvaivaa siinä vaiheessa. Pohdin, oliko vastausaika siltikin liian lyhyt, vaikka pidensimme sitä alun perin suunnitellusta ajasta parilla päivällä. Aloin ohjaajieni kanssa pohtia tutkimuksen jatkamista. Päädyimme tutkimuksen täydentämiseen teemahaastatteluilla, mikä olisi seuraava vaihe tutkimusprosessissa. Sen tarkoituksena oli täydentää ja täsmentää edellistä aineistoa, eli lomakehaastatteluista saatua aineistoa.

Tutkimusprosessini aikana olen ottanut eettisyyden huomioon eri vaiheissa. Hain tutkimuslupaa liittäen siihen tutkimussuunnitelmani (LIITE 1). Vastaaminen oli täysin vapaaehtoista, mikä perustuu vastaajan itsemääräämisoikeuteen. Saatekirjeessä informoin vanhempia tutkimuksesta mielestäni riittävästi, annoin siinä myös sähköpostiosoitteeni mahdollisia kysymyksiä varten. Kyselyyn vastaaminen ja haastatteluun myöntyminen ovat tutkijalle merkkejä tutkimukseen suostumisesta. Tutkimuskuoret palautettiin suljettuina, nimettöminä ja tunnistamattomina suoraan Epelissä sijaitsevaan palautuslaatikkoon. Lomakehaastattelut olen analysoinnin jälkeen hävittänyt asianmukaisesti, samoin teemahaastattelun äänitallenteet. Tässä tutkimuksessa käytetyistä lainauksista vastaajat eivät ole tunnistettavissa.

6.2 Tulosten pohdintaa

Alhainen vastausten määrä vaikuttaa tutkimuksen luotettavuuteen. Voi olla, etten saanut tutkimuksellani esiin kuin pienen osan vanhempien kokemuksista. 17:n vastaamatta jättäneen joukolla olisi voinut olla tutkimuksen kannalta oleellisia asioita esiin nostettaviksi, mutta tutkijana olen antanut kaikille mahdollisuuden osallistua vastaamalla lomakehaastatteluun. Teemahaastattelun aineisto tukee lomakehaastattelusta saatua aineistoa. Pystyin hyvin kysymään lomakehaastattelussa esiin nousevista asioista. Aineisto on mielestäni melko yhteneväinen kuitenkin, vastaajilla on melko samanlainen käsitys Epelistä kokonaisuudessaan.

Epeli koetaan viihtyisäksi ja turvalliseksi paikaksi lapselle. Lapsen päivästä osa vanhemmista haluaisi saada enemmän tietoa. Lasta tuodessa ja haettaessa olisi tärkeää Epelin työntekijän ja vanhemman keskustella lapsen päivästä, mielellään lapsi keskusteluun mukaan ottaen. Pohdin myös, tietävätkö vanhemmat juuri mitään Epelistä, mitä siellä tehdään ja mikä merkitys sillä on lapselle. Osa lapsista kuitenkin viettää siellä melko monta tuntia päivästänsä. Esiopetuksen kanssa tehtävä yhteistyö ei tutkimuksessani nouse mitenkään esiin. Epeli ja esiopetus luovat lapselle yhteneväisen jatkumon. Tästä syystä on myös vaikea todella tietää, mitä lapsi on oppinut Epelissä ja mitä eskarissa. Tärkeää kuitenkin on, että ne tukevat toisiaan.

Olisin voinut enemmän panostaa osallisuuteen lomakehaastattelua ja teemahaastattelua suunnitellessani. Sain kuitenkin jonkin verran tietoa lasten ja vanhempien osallisuudesta. Vanhemmat kokevat pääsääntöisesti voivansa vaikuttaa lapsen hoitoon liittyviin asioihin. Lapsen osallisuudesta kysyttäessä vastaukset vaihtelevat. Mietin, onko vanhemmilla juurikaan tietoa tai käsitystä lapsen osallisuudesta käytännössä. Vanhemmat eivät juuri näe lapsen arkea Epelissä, joten vastaukset saattavat olla olettamuksia ja vanhempien tulkintoja lasten puheista. Mielestäni olisi tärkeä keskustella näistä asioista yhdessä, se voi auttaa puolin ja toisin ymmärtämään lapsen käytöstä.

6.3 Ammatillinen kasvu ja oppiminen

Opinnäytetyö-prosessin aikana olen oppinut paljon uusia asioita varhaiskasvatukseen liittyen. Osallisuus käsitteenä on avautunut minulle laajemmin. Varhaiskasvatuksen pedagogiikasta olen oppinut uusia asioita. Tietotekniikan taitoni ovat kehittyneet opinnäytetyöprosessin aikana. Lakitekstit, Varhaiskasvatussuunnitelman- ja Esiopetussuunnitelman perusteet vaikuttivat aluksi työläiltä lukea ja tutustua, mutta prosessin edetessä olen huomannut niiden olevan selkeää ja kuitenkin hyvin ymmärrettävää tekstiä.

Motivaationi on mielestäni pysynyt melko hyvänä koko prosessin ajan, mutta kuitenkin loppua kohti innostukseni oli jo jonkin verran lopahtanut. Tähän vaikutti varmasti viimeisen opintovuoden aloittaminen, ja sen myötä uusien haasteiden ilmaantuminen. Myös pienen aineiston saaminen lomakehaastatteluista vaikutti hetkellisesti motivaation hupenemiseen. Työelämän ohjaajan sekä ohjaavan opettajan tuki ja palaute on ollut tärkeää minulle opinnäytetyötäni tehdessä. Keskusteluista heidän kanssaan huomasin saavani selkeitä päämääriä työn etenemiseen, sekä keskusteluista nousevista ideoista huomasin saavani motivaatiota ja innostusta jatkaa taas työtä eteenpäin.

Yksin tekemisessä on niin hyviä kuin huonojakin puolia. Olen voinut tehdä työtä oman aikatauluni mukaan. Alustavat aikatauluni eivät ole täysin pitäneet, mikä johtui aineiston keruun toisesta vaiheesta, joka ei alun perin kuulunut suunnitelmiini. Yksin opinnäytetyötä tehdessä olen todennäköisesti tarvinnut enemmän apua ja neuvoja ohjaavalta opettajalta, koska parityönä opinnäytetyön haasteita olisi voinut jakaa ja pohtia yhdessä. Yksin tehdessä sellainen parin tuki puuttuu, mikä toisinaan on hieman harmittanut. Tällöin vastuu on itsellä, ja työtä jatkaessa on vain luotettava itseensä ja omaan osaamiseensa.

LÄHTEET

- Dunderfelt, T. 2011. Elämänkaaripsykologia. Helsinki: WSOYpro Oy.
- Finne, J. 2016. Liikkuva lapsi, terveempi aikuinen. EU 2017: Fitra.
- Forsberg, T. 2014. Sinkkonen: Tavoite ei ole rankaiseminen vaan opettaminen. Saatavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-7494041>. Viitattu: 25.9.2017.
- Hakkarainen, P. 1979. Näin naapurissa. Kasvatustieteiden tutkimuslaitos. Selosteita ja tiedotteita. 119. Jyväskylä: KTL.
- Halonen, A. & Meriläinen, E. 2016. Rajattu varhaiskasvatusoikeus vanhempien näkökulmasta. Centria ammattikorkeakoulu, sosiaaliala. Opinnäyte.
- Hart, R. 1992. Children's Participation: From Tokenism to citizenship. UNICEF International Child Development Centre, Florence, 1992. Luettu ja tulostettu 31.5.2011.
- Haywood, H. C., Brooks, P. & Burns, S. 1992. Bright Start. Kognitiivisten taitojen opetusohjelma pienille lapsille (suom. käsikirjoitus). Watertown, Massachusetts, USA: Charlesbridge publishers.
- Heinonen, H & Kuikka, M. 2013. Lapsen oikeuksien toteutuminen nyky-yhteiskunnassa. Teoksessa Varsa, M. (toim.) Pienten piirissä. Yhteisöllisyyden merkitys lasten hyvinvoinnille. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Helenius, A. & Korhonen, R. 2008. Pedagogiikan palikat. Johdatus varhaiskasvatukseen ja -kehitykseen. 1. painos. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit.
- Hujala, E., Puroila, A-M., Parrila, S. & Nivala, V. 2007. Päivähoidosta varhaiskasvatukseen. Hyvinkää: Edufin.
- Hujala-Huttunen, E. & Nivala, V. 1996. Yhteistyö päivähoidossa: Kasvatuksen lapsikohtainen suunnittelu yhteistyössä vanhempien kanssa. Oulu: Oulun yliopisto.
- Keskinen, S., Virjonen, H. 2004. Vanhemmuuden ja lapsen kasvun tukeminen päivähoidossa. Tampere: Tammi.
- Kettukangas, T. & Härkönen, U. 2014. Lasten osallisuus perustoiminnoissa. Teoksessa Heikka, J., Fonsén, E., Elo, J. & Leinonen, J. (toim.) Osallisuuden pedagogiikkaa varhaiskasvatuksessa. Tampere: Suomen varhaiskasvatus ry.
- Lapsi eri ikävuosina. 6-vuotias. Onni löytyy arjesta. Mannerheimin lastensuojeluliitto. 2013. Helsinki.
- Lummelahti, L. 2001. Yksilöllinen esiopetus. 1. painos. Tampere: Tammer-Paino Oy.
- Mikkola, P & Nivalainen, K. 2009. Lapselle hyvä päivä tänään. Näkökulmia 2010-luvun varhaiskasvatukseen. Vantaa: Pedatieto.

- Määttä, K. & Uusitalo, T. 2008. Kasvatuspsykologian näkökulmia ihmisen voimavarojen tueksi. Lapin yliopistokustannus.
- Nivala, E. & Ryyänen, S. 2013. Kohti sosiaalipedagogista osallisuuden ideaalia. Artikkel. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://www2.uef.fi/documents/1381035/2330652/NivalaRyyn%C3%A4nen2013.pdf>
- Ojala, M. 2015. Varhaiskasvatus, esiopetus ja koulun alku lapsen oppimisen ja kehittymisen näkökulmasta. Opettajankoulutuslaitos, käyttäytymistieteellinen tiedekunta. Helsingin yliopisto.
- Opetushallitus. 2014. Esiopetus suunnitelman perusteet. Saatavissa: http://www.oph.fi/download/163781_esiopetuksen_opetus suunnitelman_perusteet_2014.pdf. Viitattu: 10.7.2017.
- Opetushallitus. 2016. Varhaiskasvatus suunnitelman perusteet. 3.painos. Tampere: Suomen Yliopistopaino.
- Paalasmaa, J. 2016. Maailman parhaat kasvatusajatukset. Riika: Into Kustannus.
- Perusopetuslaki. 12.12.2014/1040. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980628#L7P26a>. Viitattu: 21.8.2017.
- Raunio, M. 2013. Lasten tulkintoja päiväkodin haasteellisista kasvatustilanteista. Tampereen yliopisto. Kasvatustieteen pro gradu -tutkielma.
- Ritmala, M., Ojanen, T., Sivén, T., Vihunen, R. & Vilén, M. 2010. Lapsen aika. Helsinki: WSOYpro Oy.
- Steiner, R. 1983. Lapsen kasvatus hengentieteen kannalta. Suom. Storma, K. Helsinki: Suomen antroposofinen liitto.
- Sääkslahti, A. 2013. Liikunnanopetuksen suunnittelu. Teoksessa T. Jaakkola, J. Liukkonen & A. Sääkslahti (toim.) Liikuntapedagogiikka. Jyväskylä: PS-Kustannus, 288-297.
- Sääkslahti, A. 2015. Liikunta varhaiskasvatuksessa. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Varhaiskasvatuslaki. 25.3.1983/304. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>. Viitattu 29.8.2017.
- Vilka, H. 2014. Tutkimusmetodeja ammattilaiselle kentälle. Saatavissa: <http://hanna.vilka.fi/wp-content/uploads/2014/02/Tutki-ja-kehitt%C3%A4.pdf>. Viitattu 28.3.2017.
- Vilpas, B. & Tast, S. 2011. Osallisuutta ja näkkileipää. Kehittämisen ja käytännön tutkimuksen rajapinnalla. Teoksessa Vilpas, B. (toim.) Löytöretkellä osallisuuteen. Kehittämistä ja tutkimista päiväkodin arjessa II. Yliopistopaino, 152-153.
- Vygotsky, L.S. 1981. The Genesis of Higher Mental Functions. Teoksessa J.V. Wertsch (toim.) The Concept of Activity in Soviet Psychology. New York: Sharpe, 144-188.
- Ylitolva, M. 2014. Lasten viihtyvyys päivähoidossa: mistä lapset pitävät ja eivät pidä? Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu. Sosiaaliala. Opinnäyte.

TUTKIMUSLUPA-ANOMUS

Organisaatio, jolle anomus osoitetaan Sievin kunta /varhaiskasvatuspalvelot

Vastuuhenkilö organisaatiossa Leena Helorinta

Tutkimusluvan antaja(t) Liisa Kärkinen

Osoite Rosjalantie 12 b 2 85910 Sievi

Puhelin 044 302 1307

Sähköpostiosoite liisa.koskela.00@gmail.com / liisa.karkinen@centria.fi

Tutkimuksen nimi Vanhempien kokemuksia aamu- ja iltapäivähoito Epelistä

Tutkimuksen tarkoitus Vanhempien kokemusten kartoittaminen toiminnan kehittämiseen

Tutkimuksen kohderyhmä Epelin lasten vanhemmat

Aineiston keruun arvioitu ajankohta maaliskuu 2017

Tutkimusmenetelmä lomakehaastattelu

Tutkimussuunnitelma hyväksytty 8 / 12 20 17

Tutkimuksen ohjaaja Leena Raudasharju

Lupa myönnetään
paikka Sievi aika 6 / 3 2017

anomuksen mukaisesti muutosehdotuksin hylätty

Luvanmyöntäjän allekirjoitus Leena

LIITTEET Tutkimussuunnitelma
 Kysely/haastattelulomake
 Muut liitteet, mitkä _____

Hei kotiväki! ☺

Olen toisen vuoden sosionomiopiskelija Centria ammattikorkeakoulusta Ylivieskasta. Tutkin vanhempien kokemuksia aamu- ja iltapäivähoito Epelistä opinnäytetyöhöni, jonka tavoitteena on toiminnan kehittäminen vanhempien näkemykset huomioon ottaen. Opinnäytetyön on tarkoitus valmistua kesäkuuhun mennessä. Työni on myöhemmin nähtävissä Theseuksessa, joka on Suomen ammattikorkeakoulujen opinnäytetöitä julkaiseva sähköinen palvelu.

Pyytäisin teitä vastaamaan lomakkeeseen, jonka täyttäminen vie aikaa noin 10 minuuttia. Lomakkeeseen vastaaminen tapahtuu nimettömänä, eikä vastaajan henkilöllisyys ole tunnistettavissa. Vastauslomakkeet hävitän asianmukaisesti analysoinnin jälkeen. Jos haluatte lisätietoa tai mieleen nousee kysyttävää, ottakaa rohkeasti yhteyttä sähköpostitse. Toivoisin että palautatte lomakkeen suljetussa kirjekuoressa Epeliin viimeistään 22.3.2017.

Vastaamalla voitte vaikuttaa!

Liisa Kärkinen
liisa.karkinen@centria.fi

1.Kyselyyn vastaa

LIITE 2/2

___ äiti
___ isä
___ vanhemmat yhdessä
___ joku muu, kuka _____

2. Lapseni on hoidossa

___ joka eskaripäivä
___ 2-3 päivänä viikosta
___ noin kerran viikossa

3. Kuinka hyvin kuvaisit väittämän pitävän paikkaansa? Ympyröi sopivin vaihtoehto.

5 = erittäin hyvin
4 = hyvin
3 = kohtalaisesti
2 = tyydyttävästi
1 = heikosti

Lapseni viihtyy Epelissä	5	4	3	2	1
Lapsellani on kavereita Epelissä	5	4	3	2	1
Lapsellani on aikaa leikkimiseen	5	4	3	2	1
Lapseni oppimista tuetaan Epelissä	5	4	3	2	1
Lapselleni tarjotaan riittävästi virikkeitä Epelissä	5	4	3	2	1
Lapsellani on mahdollisuus levätä Epelissä	5	4	3	2	1
Lapsiryhmässä melu ei väsytä lastani	5	4	3	2	1
Epeli on turvallinen paikka lapselleni	5	4	3	2	1
Epelin tilat ovat hyvät ja riittävät	5	4	3	2	1
Lapseni päivästä saadaan riittävästi tietoa	5	4	3	2	1

4. Mitä uusia asioita lapsesi on oppinut Epelissä?

---

5. Miten arvioisit kasvatuskäytänteiden täsmäävän kotona ja hoidossa?
Rastita sopivin vaihtoehto.

___ Erinomaisesti, koska hoidossa ja kotona on samanlaiset säännöt sekä vapaudet.
___ Jokseenkin täsmäävät.
___ Heikosti, koska kodin ja hoidon kasvatuskäytänteet ovat ristiriidassa keskenään.

6. Mitkä asiat mietityttää kasvatuskäytänteiden kohtaamisessa?

---

7. Miten koette Epelin toiminnan tukevan kasvatustehtäväännne?

---

8. Millaiseksi kuvailisit luottamussuhdetta kodin ja hoidon välillä?

---

9. Miten koet voivasi vaikuttaa lapsesi hoitoon liittyvissä asioissa?

---

10. Onko lapsellasi mahdollisuus vaikuttaa häntä koskeviin asioihin hoidossa?

- kyllä
- ei

11. Miten lapsesi voi vaikuttaa häntä koskeviin asioihin hoidossa?

---

12. Onko työntekijöillä tarpeeksi aikaa lapsille sekä vanhemmille?

---

13. Mitkä ovat mielestäsi Epelin vahvuuksia?

---

14. Mitä kehitettävää toiminnassa mielestäsi on?

---

15. Minkä arvosanan antaisit Epelille kokonaisuudessaan asteikolla 1-5? (1=välttävä, 2=tyydyttävä, 3=hyvä, 4=kiitettävä, 5=erinomainen)

Mitä vielä haluaisit kertoa?

Kiitos vastauksistasi! ☺

TEEMAHAASTATTELURUNKO

TURVALLISUUS

Mikä tekee lapsesi päivästä turvallisen?

Voidaanko melutasoon mielestäsi vaikuttaa Epelissä? Miten?

TIETO LAPSEN PÄIVÄSTÄ JA INFORMAATION KULKU

Miten informaatio toimii hoidon ja kodin välillä?

Kuinka informaation kulkua voidaan edistää?

Kuinka vanhempana saisit paremmin tietoa, miten lapsen päivä on mennyt?

LAPSEN KUULEMINEN JA OSALLISUUS

Missä asioissa lapsen pitäisi mielestäsi saada vaikuttaa päätöksiin?

KÄYTTÄYTYMINEN JA KÄYTÖSTAVAT

Lapset oppivat Epelissä hyviä käytöstapoja. Millaisia ne mielestäsi ovat?

Mitä mieltä olet miettimispenkille laittamisesta?

KODINOMAISUUS

Viihtyvyyttä lisää Epelin kodinomaisuus, mm. tuoreet sämpylät. Mitkä muut asiat tekevät Epelistä kodinomaisen hoitopaikan?

AIKUISEN JA LAPSEN VÄLINEN VUOROVAIKUTUS

Millainen on aikuisen rooli hoidossa?

Millaista aikuisen (työntekijän) ja lapsen välinen vuorovaikutus on hoidossa?

Mikä on läsnäolon ja sylin merkitys hoidossa?